

RIIGI TEATAJA

Nr. 94.

5. novembril 1935.

Nr. 94.

Art. 780. Raadiomäärustik.

781. Teadaanne Eesti-Hollandi vahelise kokkuleppe jõusseastumisest.

782. Muudatus sundmääruses juukselõikamise ja habemeajamise töötubade kohta Antsla alevis.

780. Raadiomäärustik.

Antud Teedeministri poolt 10. septembril 1935.

Alus: Posti, telegraafi, telefoni ja raadio seaduse § 12 p. 1 ja §§ 77, 78, 84, 85, 90 ja 91 (RT 24 — 1930 ja 61 — 1934).

1. osa.

Raadiojaamade ja -seadmete ülesseadmise ja teotsemise tingimused.

1. peatükk.

Liigitused ja üldmäärused.

1. Raadiosaate- ja vastuvõtuseadmed liigitatakse nende kasutamise otstarbe kohaselt:

1) üldtarvituslikkudeks raadioseadmeteks, mis on määratud üldiseks tarvitamiseks publikule ja mille sisseseadmise ja ekspuaterimise ainuõigus kuulub riigile;

2) eriotstarbelisteks raadioseadmeteks, mida võivad sisse seada ja ekspuaterida eriseaduste, seadluste või erimääruste alusel riigiasutised omaks tarvitamiseks puhtametlikuks otstarbeks;

3) eratarvituslikkudeks raadioseadmeteks, mida võivad sisse seada ja ekspuaterida eraisikud, -ühingud või -ettevõtted eratarvituslikuks sidepidamiseks või muuks huviks.

2. Raadiosaate- või vastuvõtuseadmeks loetakse mitmesugustest osadest moodustatud tervik seade, mille abil on võimalik saata välja või võtta vastu raadioelektrilisi laineid, seejuures vastuvõtul neid muutes kättesaadavaks inimmeeltele.

3. Raadioseadmed liigitatakse nende poolt toimetatavate raadiotalituste ja vahetatavate sõnumite iseloomu kohaselt:

1) kindeljaamadeks;

2) maajaamadeks;

- 3) liikuvjaamadeks;
- 4) eritalitusi toimetavateks jaamadeks;
- 5) erakatse- ja amatöörjaamadeks;
- 6) raadiolevijaamadeks;
- 7) saatejaamata vastuvõtuseadmeteks.

4. Lainete poolest jagunevad raadioelektrilised saated kahte klassi:

A. kustumatute lainetega ja

B. kustuvate lainetega,

kusjuures kustumatud lained jagunevad omakorda:

tüüp A₁: kustumatud lained, mille amplituud või sagedus muutub telegraafilise manipulatsiooni mõjul;

tüüp A₂: kustumatud lained, mille amplituud või sagedus muutub perioodiliselt — vastavalt kuuldavsagedusele ja sellega ühendletud telegraafilisele manipuleerimisele;

tüüp A₃: kustumatud lained, mille amplituud või sagedus muutub vastavalt kuuldavsagedusele — komplekselt ja vahelduvalt;

tüüp A₄: kustumatud lained, mille amplituud või sagedus muutub mingi suurema sageduse kohaselt, kui seda on kuuldavsagedused.

5. Lained märgitakse eestkätt nende sagedusega kilotsükleis iga sekundi vältel (kts/s); sulgudes lisatakse laine ligikaudne pikkus meetreis. Lainepikkuse ligikaudseks suuruseks meetreis on jagatis, mis saadakse arvu 300.000 jagamisel kts/s-ga väljendatud sagedusele.

6. Pikkuselt liigitatakse lained järgmiselt:

- 1) pikad lained — alla 100 kts/s (üle 3000 m);
- 2) keskmised lained — 100—1500 kts/s (3000—200 m);
- 3) piirilained — 1500—6000 kts/s (200—50 m);
- 4) lühilained — 6000—30000 kts/s (50—10 m) ja
- 5) ultralühilained — üle 30000 kts/s (alla 10 m).

7. Sagedused (lainepikkused) määrab raadiojaamadele postivalitsuse direktor kokkukõlas rahvusvaheliste määruste, kokkulepete ja nõuannetega ning käesoleva määrustiku eeskirjadega.

Ükski jaam ei tohi töötada teissuguste sagedustega (lainepikkustega), kui nendega, mis talle on määratud postivalitsuse direktori poolt.

Kui sisemaaliste või rahvusvaheliste määrustega jaamade saatesagedused muudetakse, on jaamade omanikud kohustatud oma jaama vastavalt muutma postivalitsuse direktori nõudmisel.

8. Juhul, kui mingile kindlapiirisele talitusele omastatakse sageduste astmikud, peavad selle talituse jaamad kasutama nende astmikkuude piiridest küllalt eemalolevaid sagedusi, et mitte segada nende jaamade tööd, mis toimetavad talitusi, millelele on omastatud lähised sagedusastmikud.

9. Kindel- ja maajaamades on keelatud B-tüüpi lainetega uute saateadmete ehitamine ja nende lainete tarvitamine.

10. Liikuvjaamades ei ole lubatud ehitada ühtki B-tüüpi lainetega uut saatesadet, välja arvatud, kui need saateseadmed täie võimsusega töötades tarvitavad alla 300 wati, mõõdetult saatejaama kuuldava sagedusega toitetransformaatori sissumisnäpitsatel.

11. Igasuguse sagedusega (lainepikkusega) B-tüüpi lainete kasutamine on absoluutselt keelatud kõigis raadiojaamades 1940 a. 1. jaanuarist, välja arvatud, kui nende jaamade saateseadmed täie võimsusega töötades tarvita-

vad alla 300 wati, mõõdetult saatejaama kuuldava sagedusega toitetransformaatori sissumisnäpitsatel.

12. 1940 a. 1. jaanuarini on neis liikuvjaamades, mis on varustatud B-tüüpi saateseadmetega, lubatud kasutada ainult järgmiste sagedustega (lainepikkustega) B-tüüpi laineid:

375 kts/s (800 m)	454 kts/s (660 m)
410 kts/s (730 m)	500 kts/s (600 m)
425 kts/s (705 m)	1364 kts/s (220 m)

Siiski on 1364 kts/s (220 m) B-tüüpi laine tarvitamine keeldud kella 18 ja 23 vahel, kohaliku aja järgi, kõigis piirkonnis, kus nende tarvitamine oletatavasti võib segada raadiolevi.

13. 500 kts/s (600 m) laine on rahvusvaheline kutsungi ja häda laine; seda kasutatakse selleks otstarbeks laevajaamade poolt, ja õhusõidukijaamade poolt, kes nõuavad abistamist meresõidu talitustelt. Üldises korras võib seda lainet kasutada ainult kutsungiks ja vastamiseks, kui ka häda trafikuks ning kiirvajaduse ja julgeoleku signaaleks ja sõnumeiks.

Tingimusel, et ei segataks häda-, kiirvajaduse-, julgeoleku-, kutsumise ja vastamise signaale, võib 500 kts/s (600 m) lainet siiski tarvitada:

1) üheainsa ja lühikese raadiotelegrammi üleandmiseks elava trafikuga piirkonnis; need piirkonnad on tähendatud rannajaamade nomenklatuuris ja neid moodustavad niisuguste rannajaamade tegevusvööd, kelle kohta leidub märkus, et nad ei võta vastu trafikut 500 kts/s (600 m) lainel;

2) muis piirkonnis — ka muiks otstarbeiks, kuid tagasihoidlikult.

14. 333 kts/s (900 m) laine on õhusõidutalituste rahvusvaheline kutsungi- ja hädalaine, välja arvatud neis piirkondades, kus kohalikud kokkulepped seda teisiti määravad.

15. 1650 kts/s (181,8 m) laine on nõrga võimsusega laevajaamade kutsungilaine raadiotelefonilises liikuvtalituses.

16. 143 kts/s (2100 m) laine on pikki kustumatuid laineid kasutavate liikuvjaamade kutsungilaine.

17. Astmik 460—550 kts/s (652—545 m) ei ole lubatud ühtki saate-tüüpi, mis võiks halvata 500 kts/s (600 m) saadetavaid häda-, alarm-, julgeoleku- või kiirvajadussignaale.

18. Astmik 100—160 kts/s (3000—1875 m) on lubatud tarvitada ainult A₁-tüüpi laineid. Ainukese erandina sellest reeglist võidakse A₂-tüüpi laineid kasutada astmik 100—125 kts/s (3000—2400 m) kellaajasignaali-de saatmiseks.

19. Astmik 325—345 kts/s (923—870 m) ei ole lubatud ühtki saate-tüüpi, mis võiks halvata häda-, julgeoleku- või kiirvajadussignaale.

20. Astmik 140—146 kts/s (2143—2055 m) on lubatud tarvitada ainult 143 kts/s (2100 m) lainet.

2. peatükk.

Kindel-, maa-, liikuv- ja eritalituslikud jaamad.

1. jagu.

Kindeljaamad.

21. Kindeljaamaks nimetatakse kindla asukohaga raadiojaama, kes raadioühenduse abil käib läbi teiste samasuguste jaamadega, toimetades kindeljalitust.

22. Iga kindeljaam, kes peab ühendust teiste kindeljaamadega sagedusega alla 110 kts/s (lainepikkusega üle 2727 m), peab tarvitama erisagedust iga temas leiduva saateseadme jaoks, mis võivad töötada ühel ajal. Need sagedused peavad olema valitud rahvusvahelistes määrustikkudes kindeltalitsele omastatud astmikkudes.

23. Kindeljaam võib oma normaalsel töölainel kõrvaltalitusest toimetada ka liikuvjaamadele määratud saateid, tingimusega, et sellest ei teki mingit segamiste suurenemist.

2. jagu.

Maajaamad.

24. Maajaamaks nimetatakse kindla asukohaga raadiojaama, kes toimetab liikuvtalitust.

Maajaamad liigitatakse rannajaamadeks, kes toimetavad talitust laevajaamadega, ja õhusõidujaamadeks, kes toimetavad talitust õhusõidukijaamadega.

25. Maajaamad, mis on sisse seatud ja avatud rahvusvaheliseks raadiotelegraafi ja -telefoni talituseks, peavad ühendatud olema teleühenduste üldvõrguga. Nende jaamade ja teleühenduste üldvõrgu vahel peab kindlustatud olema kiire ja otsekohene side.

26. Maajaamad ja liikuvjaamad, samuti ka liikuvjaamad endi vahel on oma normaalse tegevuse piirides kohustatud vastastikku vahetama raadiosõnumeid, olgu nende poolt tarvitusele võetud raadioelektriline süsteem milline tahes.

27. Raadiotelegraafi alal 365—515 kts/s (822—583 m) vahel lubatud astmikes töötav iga rannajaam peab võima saata ja vastu võtta 500 kts/s (600 m) A_1 -, A_2 - või B-tüüpi lainel.

Peale selle peab ta selles astmikus suutma kasutada veel vähemalt üht lainet peale 500 kts/s (600 m) laine.

28. Astmikus 315—365 kts/s (952—822 m) töötav iga õhusõidujaam peab suutma saata ja vastu võtta 333 kts/s (900 m) A_1 - ja A_3 -tüüpi lainel.

3. jagu.

Laevajaamad.

29. Laevajaamaks nimetatakse mittepüsivalt ankrus oleva laeva pardale paigutatud raadiojaama.

30. Laevadest peavad olema varustatud raadiotelegraafijaamaga (saate- ja vastuvõtuseadmetega):

1) kõik reisijatelaevad, suuruse peale vaatamata,

2) kõik prahilaevad, suurusega 1600 br.-reg.-tonni ja rohkem. Erandid sellest määrusest on toodud 31. paragrahvis.

„Reisijatelaevaks“ loetakse laev, kui ta veab üle 12 reisija.

„Prahilaevade“ all mõistetakse kõiki laevu, välja arvatud reisijatelaevad.

Reisilaevad suurusega 5000 br.-reg.-tonni ja rohkem peavad, peale raadiotelegraafilise jaama, varustatud olema ka raadio peilimisaparaatidega.

31. Paragrahvi 30 määrus ei käi:

1) reisijatelaevade kohta, kui nad reisi kestusel:

a) ei eemaldu lähemast rannikust üle 20 meremiili;

b) ei sõida üle 200 miili lahtises meres kahe järjestikuse sadama vahel;

c) ei sõida Balti meres lääne poole Utsire- Texeli joont, ja ida poole Nõukogude-Vene territoriaalvetesse;

2) prahilaevade kohta:

a) mis reisi kestusel ei eemaldu üle 150 miili lähemast rannikust;

b) puksiiris olevad praamid, ja kõik purjelaevad, mille kiil on pandud enne 1. juulit 1931;

c) lihtsa ehitusviisiga laevad, nagu dhow'd, junk'id jne., kus raadiotelegraafiseadme ülesseadmine on tegelikult võimatu;

d) laevad, mis harilikult ei käi rahvusvahelises sõidus ja milledele säärane sõit on ainult kord ettetulevaks erandiks;

e) alla 2000 br.-reg.-tonni — kuni 1. jaanuarini 1938.

32. Paragrahvis 30 nimetatud reisijatelaevu võidakse 31. paragrahvi alusel vabastada raadiotelegraafijaamaga varustamise sundusest siiski ainult tingimusel, et laev varustatakse usaldusväärse ja korralikult teenindatava raadiotelefonijaamaga ja et raadiotelefonijaam suudab täielikult kindlustada laeva julgeolekut.

Paragrahvis 31 nimetatud reisijatelaevad võidakse vabastada nii raadiotelegraafi- kui ka raadiotelefonijaamaga varustamise sundusest ainult juhul, kui laeva väiksuse, tema reisijate väikese arvu, või sõiduliini hädaohutuse tõttu või mõnel muul kaaluval põhjusel näib asjata olevat varustada seda laeva raadioseadmetega.

33. Laevaraadiojaamad peavad vastama tehnilistele nõuetele, mis on nähtud ette Rahvusvahelises Konventsioonis inimelu kaitseks merel.

34. Saateparaadid, mida kasutatakse laevajaamades, mis töötavad A_2 - või B-tüüpi lainel 365 ja 515 kts/s (822 m ja 583 m) vahel lubatud astmikes, peavad olema varustatud seadmetega, mis kergesti võimaldavad tunduvalt vähendada jaama saatevõimsust.

See määrus ei käi nende saatejaamade kohta, mille võimsus täiskoormatuse juures mõõdetult ei ületa 300 watti saatelampide anoodil (A_2 -tüüpi saade) või helisagedusega toitetransformaatorite sisendumisnäpitsail (B-tüüpi saade).

35. Iga laevajaama saate- ja vastuvõtuaparaatides peavad sagedusmuutmisel olema teostatavad võimalikult kiiresti. Kõik seadmed peavad olema niisugused, et ühenduse saavutamise järel aeg, mis on tarvilik üleminekuks saatmiselt vastuvõtmisele ja ümberpöörduvalt, oleks võimalikult lühike.

Vastuvõtuaparaadid peavad olema niisugused, et nende poolt sisevõnkumisist antenni ülekantud vool oleks niivõrt nõrk, et see ei segaks naabruses asuvate jaamade tööd.

36. Iga raadiojaam, mis on sisse seatud rahvusvaheliste kokkulepete põhjal radioelektriliste aparaatidega sunduslikult varustatud laeval, peab suutma saata ja vastu võtta 500 kts/s (600 m) A_2 - või B-tüüpi lainel ja peale selle veel vähemalt mingil teisel A_2 - või B-tüüpi lainel 365—485 kts/s (822—619 m) vahel lubatud astmikes.

Raadiotelegraafiliste aparaatidega sunduslikult varustatud laevajaamad peavad olema suutelised vastu võtma 500 kts/s (600 m) lainet ja peale selle veel kõiki nende poolt toimetatava talituse teostamiseks tarvilikke laineid.

Käesoleva paragrahvi 2. lõigus nimetatud jaamad peavad olema suutelised kergesti ja mõjusalt vastu võtma samadel sagedustel A_1 - ja A_2 -tüüpi laineid.

37. Kõik laevajaamade aparaadid, mis on sisse seatud A_1 -tüüpi lainete saatmiseks 100 ja 160 kts/s (3000 ja 1875 m) vahel lubatud astmikes, peavad võimaldama tarvitada peale 143 kts/s (2100 m) sageduse veel vähemalt kaht neist astmikest valitud sagedust.

Laevajaamad, mis on varustatud A_1 -, A_2 - või A_3 -tüüpi lainete saate-seadmetega, võivad kasutada kõiki liikuvtalitustele reservitud laineid — postivalitsuse direktori määramisel.

38. Nõrgavõimsuslikud raadiotelefonilised laevajaamad, mida teenivad ainult raadiotelefonisti kutsetunnistusega operaatorid, peavad vastama alljärgnevais (39—49) paragrahves toodud tingimusele.

39. Iga laeva raadiotelefonijaam peab päeval, normaalseis tingimuses, suutma saata 100 meremiili kaugusele ja peab omama küllaldast võimsust, et säilitada seda saateulatust vähemalt kolm tundi järjest. Sellaseks võimsuseks loetakse 20 watti antennis.

40. Kõik raadiotelefonilised saate- ja vastuvõtu-aparaadid ja -seadmed peavad olema nii kindla konstruktsiooniga, et nad oleksid täiesti suutlikud vastu pidama ja töötama väiksetes laevades valitsevais karmides meresõidu tingimuses.

41. Raadiotelefonilised saate- ja vastuvõtuseadmed tulevad monteerida nn. lahtise ühendusega (4-traadiline montaaž), eeldusega, et laeval ühendatakse seadmetega ainult üks telefonikõnepunkt.

Kui saatejaama kandelainet ei katkestata vastuvõtu ajaks, peavad kõik komandosillal leiduvad metallosad olema ühendatud laeva kerega.

Kõik pardal leiduvad raadiovastuvõttu häirivad elektriseadmed peavad olema varustatud segamisi ärahoidvate abinõudega.

42. Raadiotelefonilise saatejaama konstruktsioon ja sissesead peavad olema võimalikult lihtsad ja selged, nii et neid oskaks käsitada ka erilise tehnilise ettevalmistuseta isik. Häälestamise seadmed ja mõõteaparaadid peavad olema etalonneeritud ja nii seatud, et soovivat lainet saaks kergesti reguleerida ettekirjutatud täpsusega.

Saatesagedused peavad aparaadil olema ette ära märgitud ja üleminekut ühelt saatesageduselt teisele peab olema võimalik teostada üheainsa lülilja või sellele võrdse seadeldise abil. Peale selle peab antenni häälestus olema viimisteldav.

43. Kandelaine võimsus peab olema piiratud vastavalt jaama poolt toimetatava talituse tarvidusele.

44. Modulatsioon peab olema võimalikult lineaarne. Harmooniliste amplituudid, mis võivad tekkida modulatsiooni tõttu, ei tohi segada lähisageduste vastuvõttu, kui saatejaama võimsus on viidud maksimumini mingi modulatsioonisageduse (kuni 3 kts/s) juures.

45. Saatejaam peab olema vaba harmoonilistest ja teistest ebasoovitavaist kõrvalkõrgamisist, mis võivad tekkida kandelainet moduleerimata.

46. Kasutada tuleb kõrge kvaliteediga ja kergesti käsitatavaid vastuvõtuseadmeid. Selektiivsus peab olema eriti hea; vastuvõtuseade peab raskuseta eraldama üksteisest kahte kõnega moduleeritud saadet, mille kandelainete elektromagnetiliste väljade tugevused on võrdsed ja millele sagedused erinevad teineteisest 10 kts/s võrt.

47. Saateantenn peab olema laevas ehitatud võimalikult kõrgemale ja kohaldatud tähtsaimale töölainele.

Vastuvõtuks on lubatud kasutada igasugust sobivat antenni.

48. Nõrgavõimsuslikkudes laeva-raadiotelefonijaamades tuleb kasutada sagedusi astmikus 1500—3500 kts/s (200—85,71 m). Eritalituste jaoks võidakse määrata teised piirid vastuvõtusageduste astmikule.

49. Nõrgavõimsuslikkude laeva-raadiotelefonijaamade töölainena ei tohi siiski kasutada ühtki lainet astmikus 1630—1670 kts/s (184,0—179,6 m), sest 1650 kts/s (181,8 m) laine on raadiotelefoniga varustatud väiksete laevade rahvusvaheline üldine kutsungi- ja hädatalituse laine.

4. jagu.

Õhusõidukijaamad.

50. Lennukeist peab kas raadiotelegraafi- või raadiotelefonijaamaga (saate- ja vastuvõtuseadmetega) varustatud olema iga lennuk, mis võib võtta peale vähemalt kümme inimest (kaasa arvatud juhtiv personaal).

51. Raadiojaamade ülesseadmisel õhusõidukeile tuleb tarvitusele võtta kõik ettevaatuse abinõud, et vältida hädaohtlikkude sädemete tekkimist, eriti just induktiooni tõttu õhusõiduki kahe lähestikku asuva metalloosa vahel.

52. Õhusõidukijaamade kohta on maksvad ka käesoleva määrustiku 35. paragrahvi eeskirjad.

53. Sunduslikult sisseseatud ja ka meresõitu teostavad õhusõidukijaamad peavad võima saata ja vastu võtta 500 kts/s (600 m) A₂- või B-tüüpi laineid.

Iga õhusõidukijaam peab saama saata ja vastu võtta 333 kts/s (900 m) A₁-, A₂- või A₃-tüüpi lainel.

5. jagu.

Eritalituslikud jaamad.

54. Eritalituslikuks jaamaks nimetatakse erilist kindlapiirilist üldkasulikku talitust toimetavat raadiojaama, nagu: raadiomajakad, raadiopeilimisjaamad (raadiogoniomeetrilised jaamad), kellaaja-signaale, korrapäraseid meteoroloogilisi bülletàäne, navigatsiooni teateid, kõigile adresseeritud pressiteateid, arstlikke teateid (arstlikke raadio nõuandeid), etaloneeritud sagedusi, teaduslikuks otstarbeks määratud saateid j.n.e., saatvad raadiojaamad.

55. Eritalituslikud jaamad seatakse sisse ja jaamades lubatakse toimetada eritalitusi tarviduse järgi postivalitsuse direktori nõusolekul, kooskõlas rahvusvaheliste reglementidega ja sisemaaliste seaduste ning määrustega.

56. Eritalituslikkude jaamade hulka kuuluvad peilimisaparaadid (peilimisjaamad), mis on üles seatud laevadele, peavad vastama alljärgnevais (57—64) paragrahvides toodud tingimusele.

57. Peilimisaparaat peab võimaldama peilimist igas horisontaalsuunas. Aparaadil peab olema seade, mis selgesti osutab suunda, kuspool asub saatja peiliva laeva suhtes. See seade peab peilimisaparaadi laineastmikus töötama täiesti korralikult laeva ükskõik millise suuna puhul ja ükskõik millise lainetüübi vastuvõtmisel.

58. Elektromagnetiliste lainete segamata levimise korral peab olema võimalus helitugevust peilimisiinimumis praktiliselt viia nullini.

59. Peilimisaparaadiga peab olema võimalik teostada peilimist A₂-tüüpi lainetega 100 meremiili kaugusel, väljatugevuse juures vähemalt 50 ω V/m, 0,5 kraadilise nurgaga, nii et see ühtub tõelise peilungiga.

Seejuures eeldatakse veata töötamist ja täiesti sirgjoonelist peilimislainete levimist.

60. Peilimisaparaatide juures tuleb võtta tarvitusele seadmed, mis võimaldavad kiiret ja kindlat lampide ja vooluallikate kontrollimist.

61. Peilimis-vastuvõtuseade peab olema võimeline töötama vähemalt 275—520 kts/s (1100—570 m) lainete astmikus. Sellega peab saama vastu võtta A_1 - ja A_2 -tüüpi laineid.

62. Vastuvõtuseade peab olema niisugune, et A_2 -tüüpi 300 kts/s (1000 m) laine vastuvõtul nominaallainest 9 kts/s kõrvalekaldumise puhul väljumisnäpitsa pinge kahaneb suhteliselt vähemalt 50 : 1.

63. Peilimisvastuvõtule ei tohi mõjuda laeva kõikumine, värin ega tõuked. Tarviduse korral tuleb ehitada seadmed, mis võimaldavad vastu võtjat paigutada nii, et kõikumised, värinad ega tõuked ei mõjuks sellele.

64. Peilimisraam või muu vabas õhus olev seadmeosa peab olema paigutatud vee- ja ilmastikukindlalt.

65. Laevaomanik või juht on kohustatud peilimisaparaadi ülesseadmises ette teatama postivalitsuse direktorile, kes korraldab aparaadi proovimise. Kui proovimisel selgub, et aparaat vastab eelmistes (57—64) paragrahvides toodud tingimusele, annab postivalitsuse direktor välja loa-tunnistuse peilimisaparaadi kasutamiseks.

3. peatükk.

Raadiolevi saatejaamad ja vastuvõtuseadmed.

66. Raadiolevijaamad jagunevad telefonilise raadiolevi (ringhäälingu) ja vaatelise raadiolevi (televisioon) jaamadeks.

67. Raadiolevi saatejaamad peavad tarvitusele võtma kõik abinõud ja igati tagama, et nende eksploateerimine oleks tehniliselt viimisteldud, et sagedus oleks stabiilne, et jaam ei saadaks välja harmoonilisi laineid ja et modulatsioon ei tõuseks üle lubatavate piiride. Need tingimused määratakse kindlaks postivalitsuse direktori poolt antavais juhtnõuroides, kooskõlas maksvusolevate rahvusvaheliste konventsioonide, kokkulepete ja nõuanne-tega.

68. Sageduse stabiilsuse tagamiseks on raadiolevijaamad kohustatud omama lainemõõtjaid, mille etalonnerimise täpsus on esialgu vähemalt $\frac{1}{2000}$ (0,0005), või sellega võrdse mõjususega seadeldisi. Tarviduse korral võib postivalitsuse direktor nõuda täpsama etalonnerimisega lainemõõtjate tarvitusele võtmist.

69. Raadiolevi vastuvõtuaparaatide ülesseadmisel ja kasutamisel tuleb täita Raadioringhäälingu kasutamise määruse kui ka alljärgnevate (70—73) paragrahvide eeskirju.

70. Raadiolevi vastuvõtuaparaadid peavad olema ehitatud nõnda, et vastuvõetava laine sagedusega või mõne muu sagedusega neist antenni minev elektrienergia oleks nii väike, et see ei segaks lähedalasuvate vastuvõtuseadmete tööd.

Vastuvõtuaparaate, mis töötamisel kiirgavad antenni kaudu välja teiste lähedalasuvate vastuvõtuseadmete tööd segavaid laineid (näit. ilma vastava seadmeta superheterodüün-, superreaktsioon- jne. vastuvõtjad), võib kasutada ainult raamantenniga.

71. Vastuvõtuaparaatide konstruktsioon peab olema mehaaniliselt kindel. Eneseinduktsioonpoolid, kondensaatorid ja ühendusjuhtmed ei tohi aparaadi pörutamisel liikuda. Samuti ei tohi ka pörutuste tagajärjel muudata kontaktide elektriline takistus.

72. Reaktsiooni reguleerimine peab olema lihtne ja käepärane, nii et vastuvõtuaparaati oleks võimalik häälestada nõrgaltkuuldavaile saatejaamadele, ilma et tekiks lähedalasuvate vastuvõtuseadmete tööd segavaid võnkumisi.

73. Raadiolevi abonendid, kes segavad oma vastuvõtuseadmega teisi abonente või teiste raadioseadmete töötamist, on kohustatud laskma proovida ja ümber korraldama oma raadioseadmed postivalitsuse direktori nõudmiste kohaselt ja tema poolt määratud tähtajaks (vt. ka § 167).

4. peatükk.

Erakatse- ja amatöörjaamad.

74. „Erakatsejaamaks“ nimetatakse raadiotehnika või teaduse arendamise sihiga katseiks määratud eraraadiojaama, „amatöörjaamaks“ — raadiojaama, mida kasutab „raadioamatöör“, s.t. nõudekohaselt õigustatud isik, kes huvitub raadiotehnikast puht isikliku sihiga ja rahalise huvita.

75. Erakatse- ja amatöörjaamade võimsuse ülemmääraks on 50 watti, milliseks võimsuseks arvatakse energiat antenni saatva saatelambi või -lampide anoodivoolu ja anoodpinge korrutis.

Erakatsejaamade ja amatöörjaamade saatevõimsust võidakse suurendada postivalitsuse direktori eriloal.

76. Erakatse- ja amatöörjaama loatunnistuse omanik on kohustatud tarvitusele võtma oma jaamas:

1) sagedusemõõtja (lainemõõtja) täpsusega 0,5% või sellega võrdse mõjususega seadeldise,

2) korraliku töötamise ja vooluallikate kontrollimiseks vajalised voolu- ja pingemõõtjad postivalitsuse direktori nõudmisel, ja

3) vastuvõtuseadme. Vastuvõtuseade peab olema tehnilise edu tasapinnal ja temaga vastuvõetavate lainete astmik peab võrduma vähemalt saateadme lainete astmikule.

77. Postivalitsuse direktoril on õigus nõuda erakatse- ja amatöörjaama omanikult, et jaamas tarvitusele võetav sagedusemõõtja etaloneeritaks riikliku katsekoja või mõne teise kompetentse tehnilise asutise poolt. Etaloneerimine toimub loatunnistuse omaniku kulul.

78. Antenni vooluringi ja saatelambi või -lampide anoodringi ei tohi milgi tingimusel sidestada galvaaniliselt.

Keelatud on saata kustuvaid (B-tüüpi) laineid.

Samuti on keelatud kasutada saatelambi või -lampide anoodide toiteks õgvendamata vahelduvat voolu, või mitteküllaldaselt filtreeritud õgvendatud vahelduvat voolu, või ka mitteküllaldaselt filtreeritud alalist voolu.

79. Raadiotelegraafilisi ja -telefonilisi kui ka televisioon- ja piltraadio-saateid erakatse- ja amatöörjaamades on lubatud toimetada ainult:

1) puhtate kustumatute lainetega või, vastavalt,

2) moduleeritud kustumatute lainetega, tingimusega, et selle modulsiooni tagajärjel ei segata teisi raadioelektrilisi vastuvõttusid.

80. Erakatse- ja amatöörjaamas tuleb säilitada küllaldane vahejaamale määratud sagedusastmiku piiride ja jaama poolt tegelikult saadetava sageduse vahel, nii et jaam ei segaks lähisastmikus asuvaid jaamu. Saated peavad olema vabad igasugustest kõrvalkiirgamistest.

81. Erakatse- või amatöörjaama loatunnistuse omanikul peab seal, kus tal jaam on üles seatud, kasutada olema telefoniühendus telefoni üld-

võrguga. Eitaval juhul peab ta teatama postivalitsusele loatunnistuse saamisel oma naabruses asuva telefoni numbri, mille kaudu temaga võidakse ühendusse astuda.

82. Iga erakatse- või amatöörjaam peab olema varustatud mittekiirgava kunstliku antenniga, mille mõõdet on võimalikult väikesed.

Kunstlik antenn peab sisaldama muudetava mahtvusega kondensaatori, eneseinduktsioonpooli ning takistuse ja olema kohaldatud saateantenni elektrilistele mõõdetele.

83. Katsete jaoks, mis ei nõua kaugeühenduse pidamist, tuleb kasutada kunstlikku antenni. Eriti tuleb seda tarvitada saatelaine reguleerimisel, tehnilistel katsetel, lampide kontrollimisel j.n.e.

5. peatükk.

Raadiovastuvõtuseadmed.

84. Raadiovastuvõtuseadmete liigituse alla kuuluvad:

- 1) raadiosaatejaamade juures asuvad vastuvõtuseadmed;
- 2) eriotstarbelised saatejaamata vastuvõtuseadmed;
- 3) eratarvituslikud saatejaamata vastuvõtuseadmed laeva- ja õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks ning raadiolevi vastuvõtuseadmed;
- 4) mitme sihtkohaga telegrammide (ajakirjandusliku informatsiooni ja majanduslike teadete) vastuvõtuseadmed;
- 5) automaat-alarmaparaadid liikuvjaamades.

85. Raadiovastuvõtuseadmete ülesseadmine raadiosaatejaamade juures on sunduslik. Need vastuvõtuseadmed loetakse saatejaama juurde kuuluvaks osaks ja tähendatakse ära saatejaama omanikule antavas loatunnistuses.

86. Eriotstarbelisi saatejaamata vastuvõtuseadmeid võivad üles seada ja kasutada ainult riigiasutised omaks tarvitamiseks puhtametlikuks otstarbeks.

87. Eratarvituslikke saatejaamata vastuvõtuseadmeid võivad üles seada ja kasutada eraasutised ja -isikud:

- 1) laeva- ja õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks määratud teadete vastuvõtmiseks;
- 2) kõigile (CQ) adresseeritud teadete vastuvõtmiseks ja
- 3) neile adresseeritud ja raadiotelefonilisel teel üleantavate sõnumite või telegrammide vastuvõtmiseks.

Raadiolevi vastuvõtuseadmete ülesseadmise ja kasutamise tingimused on nähtud ette käesoleva määrustiku 3. peatükis ja Raadioringhäälingu kasutamise määruuses.

88. Mitme sihtkohaga telegrammide vastuvõtuseadmeid võidakse üles seada ja kasutada ajakirjanduslike ja majanduslike teadete vastuvõtuks käesoleva määrustiku §§ 305—308 toodud alustel.

89. Automaat-alarmaparaate võidakse üles seada ja kasutada liikuvjaamades hädasignaali SOS või alarmsignaali vastuvõtmiseks.

90. Laevajaamades inimelu julgeoleku huvides ülesseatud automaat-alarmaparaadid peavad vastama alamaltoodud tehnilistele tingimustele.

Automaat-alarmaparaat peab:

- 1) reageerima alarmsignaali isegi siis, kui palju jaamu töötab, ja ka atmosfäärsete segamiste puhul;

- 2) mitte astuma tegevusse võimsate signaalide või õhulahenduste mõjul, kui nendega kaasas ei käi alarmsignaale;
- 3) omama tundlikkust, mis võrdub sama antenniga ühendatud kristall-detektorvastuvõtja omaga;
- 4) andma signaali, kui aparadi enda töötamine ei ole enam normaalne.

91. Automaat-alarmaparaat peab koosnema:

- 1) vastuvõtuseadme kustuvate (B-tüüpi) ja kustumatute moduleeritud (A_2 -tüüpi) 500 kts/s (600 m) lainete vastuvõtuks;
- 2) valijast, mis valib välja alarm- või hädasignaali ja paneb tegevusse alarmseadme;
- 3) alarmseadme.

92. Vastuvõtuseade peab moodustama osa automaat-alarmaparaadist ja peab kasutatav olema ainult ühenduses valijaga. Ta peab ilma reguleerimata reageerima signaalidele, mis antakse astmikus 488—513 kts/s (615—583 m) mingi raadiosaatejaama poolt, kellel on konstantne toon mitte alla 100 kts/s ja kelle välja tugevus on võrdne selle väljatugevusega, mida tekitab 45 m A saatejaam 80 meremiili kaugusel.

Vastuvõtuseade ei tohi reageerida lainetele üle 462 kts/s (650 m) ja alla 546 kts/s (550 m), kui laevajaam asub signaale saatvast jaamast kaugemal kui 5 meremiili.

93. Valija peab astuma tegevusse ainult vastuvõtuseadme poolt saadava energia mõjul ja peab reageerima alarm- või hädasignaali. Alarmsignaali jaoks sisseseatud automaat-alarmaparaadis peab valija juba esimese kolme kriipsu lõpetamise järele tegevusse panema alarm-seadme. Hädasignaali jaoks sisseseatud automaat-alarmaparaat peab reageerima reeglipäraselt antud signaalile SOS.

Alarm-seade peab astuma tegevusse ainult valijast temasse saadatud energia mõjul.

94. Kui laeva omanik või juht soovib laevajaamas sisse seada ja kasutada automaat-alarmaparaati, on ta kohustatud sellest ette teatama postivalitsuse direktorile, kes korraldab selle aparadi proovimise. Summeriga antud 20 proovisignaali puhul peab automaat-alarmaparaat tegevusse astuma iga üksiku signaali juures. Proovimisel veendutakse ka, kas 95—98 paragrahvides toodud nõuded on täidetud. Rahuldava tulemuse korral annab postivalitsuse direktor välja loatunnistuse alarmaparaadi kasutamiseks.

95. Laevades, kus valve on kindlustatud automaat-alarmaparaadiga, peavad alarmseadmed olema raadioruumis, radiooperaatori magamisruumis ja komandosillal. Need alarmseadmed peavad raadioruumis asuva vastuvõtja tegevusse astumise järele helisema seni, kuni nad käsitsi välja lülitatakse. Seade peab olema selline, et alarm kestab ka veel siis, kui aparatide lampide küttevool katkeb.

96. Alarmi väljalülitamiseks peab olema üksainus lüljja, nimelt raadioruumis.

Raadioruumis peab olema üks või mitu (viimasel juhul mehaaniliselt seotud) ümberlülitajat, et oleks võimalik antenni normaalselt vastuvõtult ümber lülida automaat-alarmaparaadile.

97. Korraliku töötamise kontrollimiseks peab olema võimalik automaat-alarmaparaati tegevusse panna proovi-summeriga. Proovimiseks võib olla lüljja, millega komandosillal olev alarmseade proovi ajaks välja lülitatakse. See lüljja aga peab olema sisse seatud nii, et komandosillale viiv

vooluring ainult siis on katkestatud, kui lüliljat käega kinni hoitakse. Lülilja lahtilaskmise järele peab voluring jälle sulgema.

98. Laevajaamades, kus ainult ajutiselt peetakse valvet, peab raadiooperaator iga valveaja lõpul — vähemalt aga kord ööpäevas — summeriga proovima automaat-alarmaparaadi korrasolekut ja sellest teatama komandosillal valvelolevale ohvitserile. Samuti peab ta veenduma, kas alarmaparaat on lülitatud antenni külge, kui jaamas pole valvet. Kui raadioruumis on 97 paragrahvis nimetatud proovi-summeri lülilja, tuleb komandosilla voluringi proovida iga 24 tunni tagant. Iga proovimise kohta tehakse märke raadiojaama päevikusse.

6. peatükk.

Antennid.

99. Raadioseadmete antennid jagatakse välis- ja siseantennideks. Välisantennideks loetakse antenne, mis tervelt või osaliselt asuvad väljaspool hoonet. Antenne on keelatud üles seada neil, kes pole omandanud raadioseadmete jaoks ettenähtud sellekohast loatunnistust.

Ilma loatunnistusest võib üles seada niisuguseid siseantenne, mis ehitatakse hoonete seintesse, kuid need peavad olema ehitatud nõnda, et neid saab raadiosaate- või vastuvõtuseadmete loata kasutamiseks plomimida või pitserida.

100. Antennid tuleb üles seada nii, et nende välisosad ei rikuks ehitiste või tänavate üldmuljet. Antennid peavad asuma võimalikult väljaspool tänava piirjooni (hoovides), mis on nõutav eriti mitmejuhtmeliste antennide kohta.

Mitmejuhtmelistest antennidest on lubatud ehitada ainult paralleeljuhtmetega antenne, kusjuures antenni äärmiste juhtmete maksimaalne vahe võib olla 2 m.

Raadiolevi uute vastuvõtuseadmete juures lubatakse üles seada ainult ühejuhtmelisi antenne, kui need kinnituspunktide vahel vabalt ripuvad.

101. Mitme korteriga majadele tuleb välisantennid ehitada nii, et ka teistel sama maja elanikkudel oleks võimalik endile üles seada välisantenne.

Paralleelselt ülesseatud ja kinnituspunktide vahel vabalt ripuvate välisantennide või sisendusjuhtmete minimaalne vahe võib olla 5 m.

Välisantennide või sisendusjuhtmete ristumisel peab nende vahe olema vähemalt 2 m, kusjuures ristumisnurk ei tohi olla alla 45°. Juhul, kui ristumisnurk on alla 45°, peab nende vahe olema vähemalt 5 m.

Erandina võivad kinnituspunktide vahel vabalt ripuvate välisantennide või sisendusjuhtmete vahed vähemad olla sel juhul, kui antennide omanikud endi vahel selle kohta kokku lepivad või kui üks või mõlemad sisendusjuhtmed on ehitatud maandatud metallkestaga kaablist.

102. Välisantennide ja elektri tugevoolu seadmete ristumistest ja üksteisele lähendamisest tuleb hoiduda. Kui see on välditamatu, peavad antennid üldiselt olema ehitatud „Elektri tugevoolu- ja sideseadmete ristme- ja lähenemiskohtade kaitseabinõude määruse“ kohaselt, kusjuures välisantenni seadmed loetakse samasteks sideseadmetega. Siiski on keelatud antenne tõmmata pealt- või altpoolt kõrgepingejuhtmeid (s.t. kui juhtme ja maa vahel on üle 250-voldiline pinge) ja neile juhtmetele läheneda ligemale kui 10 meetrit.

Erandina võib ilmastikukindlalt isoleeritud ühejuhtmeliste antennidega minna üle nende trammijuhtmete, millele on tõmmatud maandatud traadid, kusjuures minimaalne antennijuhtmete ristlõige võib olla 10 mm^2 ning maksimaalne kinnituspunktide vahe 60 m.

103. Kandepunktide vahel rippuvaid välisantenne võib ehitada ühekordsest kõvavask- või pronkstraadist või samadest materjalidest koosnevaist kiudtraatidest alljärgnevatel tingimustel:

Kõvavasktraat peab omama tõmbetugevuse vähemalt 40 kg mm^2 kohta, kusjuures traadi minimaalne läbimõõt võib olla 2 mm.

Pronkstraat peab omama tõmbetugevuse vähemalt 50 kg mm^2 kohta, kusjuures traadi minimaalne läbimõõt võib olla 1,5 mm.

Kõvavask-kiudtraat peab omama tõmbetugevuse vähemalt 40 kg mm^2 kohta, kusjuures traadi minimaalne ristlõige võib olla $2,45 \text{ mm}^2$.

Pronks-kiudtraat peab omama tõmbetugevuse vähemalt 50 kg mm^2 kohta, kusjuures traadi minimaalne ristlõige võib olla $2,45 \text{ mm}^2$.

104. Välisantenni juhtmete ristlõiked ja läbiripped (lõtve sügavused) peavad olema valitud sõltuvalt antenni pikkusest, vastavalt materjali tõmbetugevusele ja nõutavale tagavarakoefitsiendile.

Antennide lõdvete arvutamisel ei tohi juhtme maksimaalse koormatuse juures tagavarakoefitsient olla alla kolme. Arvutusallustes ja tingimustes võetakse kõik võimalikud koormatused (lumi, tuul jne.) samal määral, kui tugevoolu võrkude arvutuse juures.

Tõmbe all olevates antenni osades ei tohi olla ühtki jätku ega sõlme, mis vähendaks antenni vastupidavust tõmbele.

105. Antennide mastid, latid ja muud kandepunktid peavad omama maksimaalse tõmbejõu juures kolmekordse tagavarakoefitsiendi.

Hoonetel asuvad antennide raudmastid peavad olema maandatud, ning puumastid (latid üle 3 meetri) peavad olema varustatud terves pikkuses nende külge kinnitatud maandatud metalljuhtmetega, välja arvatud vertikaalantennide latid.

Antennide isoleerimiseks tuleb tarvitada isolaatorite ahelaid või vastavaid teisi isoleer-abinõusid, kusjuures need isoleervahendid peavad omama maksimaalse tõmbe juures kolmekordse tagavarakoefitsiendi.

106. Paragrahvide 104 ja 105 eeskirjade täiel määral täitmine on sunduslik raadiosaatejaamade antennide juures, samuti ka nende raadiolevi vastuvõtuseadmete antennide juures, mille vabalt rippuvad osad ristavad teid ja tugev- või nõrkvoolu võrkude juhtmeid.

107. Antennide pidemeiks (kinnitisteks kandepunktide külge) ja isolaatorite ahelate koostamiseks tarvitatava materjali vastupidavus peab vähemalt võrduma antennide materjali omaga. Raudtraadi tarvitamisel võib selle minimaalne läbimõõt olla 2,5 mm.

108. Antennide kinnitamiseks võib kasutada korstnaid, torne ja teisi ehituse osi, arvestades nende vastupidavust antennide tõmbejõule.

Antennid peavad vähemalt 2 meetrit katusest eemal olema. Kui antennid kinnitatakse kasvavate puude külge, tuleb võtta arvesse puude kõikumist tuule käes ja antenn varustada vedrudega.

109. Antennide sisendusjuhtmete läbimõõted peavad vähemalt võrduma antennijuhtmete läbimõõdetega. Mitmejuhtmeliste antennide juures peavad sisendusjuhtmete läbimõõted olema vastavalt suuremad, välja arvatud juhul, kui sisendusjuhtmeks kasutatakse maandatud metallkestaga kaablit.

Antennijuhtmed peab võimalust mööda sisendatama ilma jätkudeta ning eritraatideta. Kui aga sisenduseks antennide külge juhtmeid jätkatakse, peab seda tegema nii, et ühendamiskohad annaksid elektriliselt head kontakti ning jätkud ei vähendaks antenni vastupidavust tõmbele.

110. Kui antennide juhtmed telegraafi-telefoni ühenduste või signaalsatsioonijuhtmetega ristuvad, peavad nad olema isoleeritud ning võimalust mööda moodustama täisnurga, kusjuures vähema nurga minimaalseks suurusks on 60° ning minimaalne kaugus sel juhul antennide ja nõrkvoolujuhtmete vahel 1 meeter.

Kui antennid asuvad telegraafi-telefoni ühendusjuhtmetega paralleelselt või kui nende ristumismurk on alla 60° , peab nende minimaalne vahe olema 5 m. Kui antennide katkemisel on võimalik nende kokkupuutumine telegraafi-telefoni ühendusjuhtmetega, peavad antennijuhtmed olema isoleeritud (missuguseks isolatsiooniks võib olla ka veekindel puuvillmähis), välja arvatud juhud, kui telegraafi-telefoni ühendusjuhtmed on ise isoleeritud.

111. Antennid, mis on asetatud tervelt või osalt tänavate kohale, peavad asuma tänavalt vähemalt 7 m kõrgusel.

Kui antennid takistavad elektritugevvoolu või telegraafi-telefoni seadmete liini ehitamist, lahendatakse küsimus Posti, telegraafi, telefoni ja raadio seaduse kohaselt, kusjuures antennide ümberehitamise viib täide vastavalt käesolevatele tingimustele asutis või isik, kes ehitab oma elektriseade viimasena.

112. Iga väline ja katusealune antenn peab sisendusjuhtmel varustatud olema lülitusseadmega ja piksekaitsega. Lülitusseadmed peavad võimaldama antennide eelne hõlpsat maaga ühendamist ning aparaatide eraldamist antennidest. Tarvitada tuleb antennilülilijaid mitte alla 6 amprit, ja piksekaitseid. Gaasitaidendiga üle 300-voldilise pinge juures tegevusse astuvate ülepinge-ioonlahendajate kasutamisel võivad lülilijad ära jääda.

Elektri tugevvoolu ristme- ja lähenemiskohtadel asuvad antenni sisendusjuhtmed peavad olema varustatud veel 0,25 amprilise voolukaitsesega.

113. Maaühendusjuhtmed tuleb ehitada võimalikult lühikesed. Maaühendusjuhtme põiklõige peab vähemalt kaks korda suurem olema antenni juhtme põiklõikest.

Maaühendusteks võib kasutada vee-, keskkütte- ja gaasitorustikku, kui need alatiselt võimaldavad hea voolujuhtivuse maasse.

Kui aparaadid antennide sisendustest kaugele on paigutatud, tuleb eelmises paragrahvis nimetatud maaga ühendatud lülilijad ja piksekaitseid ikkagi üles seada antennide hoonesse sisenduste juurde, kuna aparaatide juures võib tarvitada eri-maaühendust.

114. Antennilülilijate ja piksekaitsete maaühenduste takistus peab olema võimalikult väikesoomiline.

115. Antennid ja maaühendused peavad alati korras olema. Antennide omanikud on kohustatud antenni ja maaühendusi perioodiliselt järele vaatama ning kõrvaldama neis märgatavaid puudusi ja rikkeid.

116. Antennide ehitus § 102 eeskirjade alusel võib toimuda ainult asjatundja poolt ning kohaliku linna või alevi elektrijaama nõusolekul.

Kui tugevvoolu-liinide toime ei sünni linna või alevi elektrijaama vooluga, tuleb sääraestest liinidest antennidega üleminekuks muretseda nõusolek vastavalt asutiselt või isikult, kellele kuulub tugevvoolu-seade.

117. Saate- ja vastuvõtuseadmete omanikud või kasutajad, kes on oma seadme kasutamise lõpetanud või seadme asukoha muutnud, on ühtlasi kohustatud maha võtma oma antennid seadme endises asukohas. See nõue ei käi majaseintesse ehitatud antennide kohta.

2. osa.

Raadiojaamade ja -seadmete kasutamise tingimused.

7. peatükk.

Loatunnistused.

118. Raadiojaamade ja -seadmete ülesseadmiseks ja kasutamiseks peavad nende omanikud või valdajad omama vastava loa, ilma milleta on igalühel keelatud raadiojaama või -seadet üles seada või kasutada. Ülesseadmise ja kasutamise loatunnistusi annab välja postivalitsus.

Raadioringhäälingu vastuvõtuseadmete ülesseadmise ja kasutamise loa muretsemise kohta on maksvad Teedeministri poolt Raadioringhäälingu kasutamise määruses antud eeskirjad.

119. Raadiosaatejaama ülesseadmise loa soovijal tuleb esitada postivalitsuse direktorile kirjalik avaldus, milles peab olema tähendatud:

- 1) avaldaja nimi või nimetus, aadress, vanadus, kodakondsus ja amet või elukutse,
- 2) jaama kavatsetav ülesseadmise ja kasutamise koht ja
- 3) jaama kavatsetav võimsus, saatesagedused ja saatelaine tüübid.

Avaldusele peab lisatama avaldaja isikutunnistuse ärakiri, juriidilised isikud lisavad selle asemel oma registreeritud põhikirja ärakirja.

120. Raadiosaatejaama valmissaamisest ja ülesseadmisest on jaama omanik või valdaja kohustatud teatama postivalitsuse direktorile, nõutades ühtlasi jaama kasutamisluba.

121. Raadiosaate- või vastuvõtuseadme kasutamise loa soovijal tuleb esitada postivalitsuse direktorile kirjalik avaldus, milles peab olema tähendatud:

- 1) avaldaja nimi või nimetus, aadress, vanadus, kodakondsus ja amet või elukutse;
- 2) seadme kasutamise otstarve;
- 3) seadme kasutamise koht;
- 4) saatejaamaga töötamiseks soovitud tunniajad;
- 5) tehnilised andmed (saatejaama võimsus, tarvitavad lainetüübid, saatesagedused, toitevoolu allikad, toitevoolu pinged ja kasutatavate lampide tüübi märgid, vastuvõtuseadme tüüp j.n.e.);
- 6) saatejaamaga töötava isiku nimi ja aadress ja — laeva- ja õhusõidukijaamade puhul —
- 7) soovitatav saatejaama-sõnataks erasõnumite vahetamiseks.

Avaldusele peab lisatama:

- 1) saatejaama ja vastuvõtuseadme skeem;
- 2) avaldaja isikutunnistuse ärakiri; juriidilised isikud lisavad selle asemel oma registreeritud põhikirja ärakirja;
- 3) saatejaamaga töötava isiku allkiri nõusoleku kohta jaamas töötamiseks ja selle eest vastutamiseks, kui jaama omanikul enesel ei ole oskustunnistust, mis õigustab teda töötama jaamas.

122. Loatunnistuse andmise otsustab postivalitsuse direktor ja tema määrab loatunnistuse andmisel kindlaks maksvate seaduste ja määruste ning rahvusvaheliste kokkulepete põhjal jaama või seadme kasutamise tingimused: kutsungmärgi, võimsuse, saatesagedused, töötunnid, üldtarvituslikku korrespondentsi vahetava jaama sõnataksi erasõnumite vahetamiseks — kokkuleppel jaama omanikuga, liikuvjaama kategooria (§§ 134, 135) j.m. vajalised andmed ja tingimused, mis kantakse loatunnistusse. Neist tingimustest on kohustatud kinni pidama jaama või seadme omanik ja jaamas või seadme juures teotsevad isikud.

123. Saatejaama kasutamise loatunnistus antakse välja, kui jaam on postivalitsuse ametnikkude poolt kontrollimisel leitud olevat kasutuskõlvulikus seisukorras.

Saatejaamade kasutamise loatunnistuste väljaandmisest teatab postivalitsus Kaitseministeeriumile.

124. Raadiojaama või -seadme ülesseadmise ja kasutamise loatunnistuste vormi määrab kindlaks postivalitsuse direktor. Need loatunnistused antakse määramata ajaks, kuid postivalitsuse direktor võib igal ajal tühistada ja tagasi nõuda loatunnistuse, kui raadiojaama või seadme ülesseadmisel või kasutamisel ei täideta raadioseadmete ülesseadmise või kasutamise kohta käivaid seadusi ja määrusi või loatunnistuses tähendatud tingimusi, või kui loatunnistuse tühistamine või tagasivõtt heakorra ja julgeoleku huvides osutub tarvilikuks.

125. Loatunnistuse valmistamise kulud tasub loatunnistuse saaja. Riigiasutistelt loatunnistuse valmistamise eest maksu ei võeta.

126. Raadiojaama või -seadme ülesseadmise ja kasutamise loatunnistuste edasiandmine kolmandale isikule on keelatud.

See loatunnistus ei anna omanikule õigust isiklikult käsitada jaama aparate sidepidamiseks teiste jaamadega. Selleks on nõutavad veel eraldi raadiooperaatori kutsetunnistus või raadioamatööri tunnistus.

127. Loatunnistuse omanik on kohustatud teatama loa väljaandjale igast olulisest muudatusest, mida ta kavatseb ette võtta oma raadiojaamas ja mis kutsub esile jaama lubatud tüübi, võimsuse või saatesageduste muutuse. Muutuse võib omanik jaamas või seadmes teostada alles pärast vastava loa saamist.

128. Jaama või seadme tegevuse lõpetamisest tuleb loatunnistuse omanikul viivitamata teatada postivalitsusele. Samuti tuleb tal postivalitsusele teatada jaama või seadme üleminekust uue omaniku kätte, andes üles uue omaniku nime ja täpse aadressi.

Jaama või seadme tegevuse lõpetamise või uuele omanikule ülemineku puhul kaotab loatunnistus maksvuse ja uuel omanikul tuleb muretseda uus loatunnistus.

129. Igas raadiojaamas või raadioseadme juures peab olema ette näidata loatunnistus jaama kontrollivaile ametnikele.

Loatunnistust peab hoitama nii, et seda võidakse esitada viivitamata. Ometi võidakse loatunnistuse asemel jaamas alatiseks välja panna loatunnistuse ärakiri, mis on tunnistatud õigeks loatunnistuse väljaandja poolt.

8. peatükk.

Jaamade valve.

130. Üldtarvitusliikude kindeljaamade töötamisaja määrab postivalitsuse direktor tarviduse järgi ja kokkuleppel nende välismaade telegraafivalitsustega, kellele alluvate jaamadega kindeljaam peab ühendust.

Muude kindeljaamade töötamisajad määratakse kindlaks jaama omaniku ja postivalitsuse direktori vahelisel kokkuleppel.

131. Üldtarvitusliikude maajaamade valveaeg on alatine.

Muudes maajaamades võivad olla ka piiratud valvetunnid. Need määratakse kindlaks kõnealuse jaama omaniku ja postivalitsuse direktori vahelisel kokkuleppel.

132. Piiratud valvetundidega maajaamad ei tohi lõpetada valvet enne, kui nad on:

- 1) lõpetanud kõik toimingud, mis on põhjustatud hädakutsega;
- 2) vahetanud kõik raadiotelegrammid, mis on pärit liikuvjaamadest või määratud liikuvjaamadele, kes asuvad nende tegevuse piirkonnas ja on teatanud oma sealviibimisest enne töö tegelikku lõppu.

133. Õhusõidujaamades peab valvet peetama lennu vältusel teekonna või teekondade sektoris või sektoreis, mille raadioläbikäimiste talitust kindlustab vastav õhusõidujaam.

134. Laevajaamad liigitatakse erasõnumite rahvusvahelise talituse ja töötamisaja suhtes kolme kategooriasse:

1. kategooria — alatise valvega jaamad;
2. kategooria — 8- või 16-tunnise valvega jaamad (vt. lisa nr. 2);
3. kategooria — jaamad, kelle valve kestus on alla 8 tunni, ning jaamad, kelle valve kestus ei ole kindlaks määratud.

135. Õhusõidukijaamad liigitatakse erasõnumite rahvusvahelise talituse ja töötamisaja suhtes kahte kategooriasse:

1. kategooria — tervel lennu vältusel talitust toimetavad jaamad,
2. kategooria — kindlaks määramata valvetundidega jaamad.

136. Raadiojaamaga sunduslikult varustatud laeval peab laevasõidu ja inimelu julgeoleku kindlustamiseks merel viibimise ajal peetama raadiovalvet järgmiselt:

- 1) reisijate laevades alla 3000 br.-reg.-tonni — vähemalt 8 tundi ööpäevas (II kategooria);
- 2) reisijate laevades 3000 br.-reg.-tonni ja rohkem — alatine valve (I kategooria);
- 3) prahilaevades 1600—3000 br.-reg.-tonni — laevaomaniku või juhi oma soovi kohaselt (III kategooria); need valveajad peab laevaomanik teatavaks tegema postivalitsuse direktorile.

Punkt 3) eeskiri maksab ka laevade kohta, mis ei käi raadiojaamadega varustamise sunduse alla, kuid on omaniku poolt vabatahtlikult varustatud raadiojaamaga (väljaspool kategooriaid seisvad);

- 4) prahilaevades 3000—5500 br.-reg.-tonni (mõlemad kaasa arvatud) — vähemalt 8 tundi ööpäevas (II kategooria);
- 5) prahilaevades üle 5500 br.-reg.-tonni — alatine valve (I kategooria).

137. Paragrahvis 136 nimetatud valveajad tuleb määrata tundidele, nagu need on kindlaks määratud käesoleva määrustiku lisa nr. 2.

138. Rannajaamad, kui neil on üleande ootel seisvaid sõnumeid kindlate valvetundideta laevajaamade jaoks, kes arvatavasti on nende rannajaamade piirkonnas, peavad kutsuma neid laevajaamu 8 tunnilist valvet pidavate II kategooria laevajaamade 1. ja 3. kuulamisperioodi esimese pooltunni jooksul.

139. Iga kindlate valvetundideta liikuvjaam peab teatama maajaamale, kellega ta on astunud ühendusse, kellaajad, mil ta kavatseb pidada valvet.

140. Iga liikuvjaam, kes hakkab valvet lõpetama päralejõudmise tõttu, peab sellest teatama lähimale maajaamale ja, kui see tarvilik, ka teistele maajaamadele, kellega ta peamiselt ühendust peab. Ta võib oma valvet lõpetada alles pärast üleande ootel oleva trafiku lõpetamist.

Väljumisel peab iga liikuvjaam oma valve algamisest teatama eelpoolmainitud maajaamadele.

141. Paragrahvi 132 eeskirjad maajaamadele valve lõpetamise kohta on maksvad erandita ka kõigile laevajaamadele.

142. Merel (laevades) ja mere kohal (õhusõidukeis) inimelu julgeoleku kindlustamiseks peavad kõik mere-liikuvtalituse jaamad, kes korraliselt kuulavad 365—515 kts/s (822—583 m) vahel lubatud laineid, oma valveaja kestusel jääma kuulatama hädalainel 500 kts/s (600 m) kaks korda tunnis, kolme minuti jooksul, alates iga tunni 15. ja 45. minutist.

Laevade raadiotelefoniaamad peavad jääma kuulatama raadiotelefonilisel hädalainel — 1650 kts/s (182 m) — iga tunni esimese kolme minuti jooksul.

143. Eelmistes paragrahvides toodud eeskirjade täitmiseks valvetundide suhtes peab iga liikuvtalituse jaam omama täpsa kella, mis on reguleeritud Greenwichi keskmise aja järgi.

9. peatükk.

Dokumendid jaamades.

144. Igas raadiojaamas peab peetama päevikut. Päevikute vormi ja päevikute pidamise korra määrab kindlaks postivalitsuse direktor.

Raadiojaamade ja -seadmete päevikud tuleb esitada jaama kontrollivaile ametnikele nende sellekohase nõudmise peale.

145. Laevadel sunduslikult ülesseatud raadiotelegraafijaamades peavad olema järgmised dokumendid:

- 1) raadiojaama loatunnistus,
- 2) raadiooperaatori (te) kutsetunnistus (ed),
- 3) register (raadioelektrilise talituse päevik),
- 4) kutsungmärkide tähestikuline nimestik,
- 5) ranna- ja laevajaamade nomenklatuur,
- 6) eritalitusi toimetavate jaamade nomenklatuur,
- 7) teleühenduste rahvusvaheline konventsioon ja sellele lisatud reeglendid,
- 8) nende maade telegraafitariifid, kuhu üleandmiseks jaam kõige sagedamini võtab vastu raadiotelegramme,
- 9) Posti, telegraafi, telefoni ja raadio seadus, Telegraafimäärustik ja Raadiomäärustik ning postivalitsuse direktori poolt antud Telegraafitalituse juhtnöörid ja Raadiotalituse juhtnöörid, ja
- 10) raadiotalituse toimetamiseks tarvilikud blanketid postivalitsuse direktori poolt kindlaksmääratud vormide kohaselt, välja arvatud konventsionaalsed vormid.

Teistes laevajaamades peavad olema ainult eelmises lõigus p.p. 1—5, 9 ja 10 all loendatud dokumendid.

146. Õhusõidukijaamades peab vähemalt olema eelmises paragrahvis p.p. 1—3 loendatud dokumendid ja peale selle veel õhusõidukijaamade nomenklatuur.

147. Kindel- ja maajaamades tarvisminevad dokumendid määrab kindlaks postivalitsuse direktor

10. peatükk.

Jaamade tarvitamine Eesti territooriumil.

148. Raadiotelegraafi või -telefoni saatejaamaga töötamine eesti kui ka välismaade laevadel ja lennukitel eesti sadamate piirkonnas ja aerodroomidel on keelatud, välja arvatud töötamine nende jaamade kontrollimisel ja katsetamisel selleks määratud ametnikkude poolt.

149. Raadiotelegraafi või -telefoni tarvitamine Eesti territoriaalvetes, kui laevad on ühele Eesti rannajaamale lähemal kui 10 meremiili, võib teostuda ainult lähima eesti maajaama kaudu, välja arvatud hädajuhtumid, mil liikuvjaamadele on lubatud töötada ükskõik millise teise jaamaga, ja töötamisel A₁-tüüpi lainetega.

150. Segamiste ärahoidmiseks õhusõidutalituses on laevajaamad kohustatud võimalikult hoiduma tarvitamast B-tüüpi 375 kts/s (800 m) lainet 50 km raadiusega piirkonnas Tallinna-Kopli Aeraadio jaama ümber.

151. Välismaade sõjalaevad ja sõjalennukid, asudes Eesti kaitseväe laevastiku baasis, sadamas, territoriaalvetes või territooriumi kohal Eesti sõjalaevastiku baasile lähemal kui 5 meremiili, peavad oma jaamade tarvitamiseks muretsema loa kaitseväe võimudelt, andes neile teada oma jaama süsteemi, saatesageduse (lainepikkuse) ja kavatsetava töötamise kellaaja.

152. Välismaade sõjalaevad ja sõjavälennukid, asudes Eesti territoriaalvetes või territooriumi kohal, kaugemal kui 5 meremiili Eesti kaitseväe laevastiku baasist, on kohustatud täitma järgmisi eeskirju:

1) töötamine 600 m lainel on keelatud, arvatud välja hädasignaalide ja hädatrafiku andmine, neile vastamine ja eesti rannajaamadega töötamine;

2) üldtarvituslike ja kaitseväe kindel- ja rannajaamade ning ringhäälingujaamade töö segamine on keelatud;

3) töötamine tuleb katkestada vastava mereväe ohvitseri või sadama või rannajaama valveametniku nõudel;

4) kauakestev signaliseerimine mitte täiesti puhtate kustumatute lainetega ja töötamine kustuvate lainetega on keelatud;

5) kui sadamas asub eesti kaitseväelaevastik või mõni sõjalaev, tuleb selle vanema mereväeohvitseriga kokkuleppele jõuda 151. paragrahvi nõuete kohaselt.

11. peatükk.

Segamiste ärahoidmine.

1. jagu.

Saatejaamade poolt tekitatavad segamised.

153. Saatejaamade poolt tekitatavate segamiste ärahoidmine ja kõrvaldamine toimub käesoleva määrustiku eeskirjade ja rahvusvaheliste kokkulepete kohaselt. Postivalitsuse direktoril on õigus segamiste ärahoidmiseks ja kõrvaldamiseks anda juhtnõure ja korraldusi.

154. Raadiojaamad ja -seadmed, olgu nende ülesanne milline tahes, peab sisse seatama ja eksploateeritama nii, et nad ei segaks teisi raadioelektrilisi läbikäimisi või talitusi. Selleks peab nad hoitama teadusliku ja tehnilise edu tasapinnal.

155. Iga uus saatejaam peab olema sisse seatud nii, et tema mingi alla 3000 kts/s sagedusega (üle 100 m lainepikkusega) harmoonilise laine poolt tekitatava elektromagnetilise välja tugevus ei ületaks 300 V/m viie kilomeetri kaugusel saateantennist (selle harmoonilise laine võimsus saate-antennis on seega umbes 0,025 W).

Kindel- ja maajaamade harmooniliste lainete võimsus võib siiski olla suurem, kui nende jaamade asukoht või nende poolt tarvitavad sagedused on sellased, et need harmoonilised ei tekita segamisi.

Liikuvjaamad peavad võimaluse piirides kinni pidama käesoleva paragrahvi esimese lõigu eeskirjast.

156. Moduleeritud laineid võib tarvitada ainult siis, kui ei saa kohaldada teisi meetodeid, mille ülesandeks on kergendada vastuvõttu või kahan-dada lainete kustumist ja mis ei avalda mõju üleandele.

Modulatsiooni astmiku laius on määratud kindlaks ± 1500 ts/s telegraafi töö puhul.

Hädakutsete, kiirvajadus- ja julgeolekusõnumite moduleeritud saadete juhul ei ole modulatsiooni astmiku laius millegagi piiratud.

157. Kõik raadiotelegraafilised saatejaamad peavad olema sisse seatud nii, et saatmise ajal ei tekiks väljaspool saatejaama poolt kasutatavat sageduste astmikku võtme klõbinat, mis segab teisi raadioelektrilisi talitusi.

158. Raadiojaamad peavad täpsalt kinni pidama neile määratud nominaalsagedusest. Sellest nominaalsagedusest kõrvalekaldumise sallitavad piirid on toodud käesolevale määrustikule lisatud Tolerantside tabelis (vt. lisa nr. 1).

159. Eelmises 158. paragrahvis toodud tingimuse täitmiseks peab iga kindel-, maa- ja eritalituse saatejaam olema varustatud kas lainemõõtjaga, mis võimaldab saavutada mõõtmistes täpsust, nagu see on ette nähtud käesolevale määrustikule lisatud tabelis (lisa nr. 1), või selle lainemõõtjaga võrdse seadeldisega.

Niisuguse võrdse seadeldise all tuleb mõista sageduse osutajaid (indikatoreid) ja stabiliseerimise seadmeid, millel on vähemalt samasugune täpsus, nagu lainemõõtjal. Kasutada võib ka kontrollasutusi, mis kaugel maa tagant ette võtavad sageduste mõõtmisi.

160. Liikuvjaamad on vabastatud lainemõõtja omamise sundusest, välja arvatud laevajaamad, mis saadavad sagedusil astmikes 100—160 kts/s (3000—1875 m) ja sagedusil üle 4000 kts/s (lainepikkusil alla 75 m). Need laevajaamad peavad olema varustatud lainemõõtjaga, mille täpsus on vähemalt 5/1000, või sellele võrdse seadmega.

161. Segamiste ärahoidmiseks astmikes üle 6000 kts/s (lainepikkustes alla 50 m) tuleb kasutada vastavais jaamades suundantennide süsteemi, kui talituse iseloom seda võimaldab.

162. Liikuvjaamade-vaheline läbikäimine ei tohi kuidagi segada maa- jaamade tööd, välja arvatud häda juhul. Kui maajaamade tööd segatakse, peavad liikuvjaamad, kes segamist põhjustavad, oma üleandmise katkestama või lainepikkuse muutma, niipea kui seda nõuab maajaam, keda nad segavad.

163. Segamiste ärahoidmiseks on kõik liikuvtalituse jaamad kohustatud sõnumeid vahetama minimaalse kiirgamisenergiaga, mis on hädavajalik hea ühenduse kindlustamiseks.

Üldiselt tuleb toimetada erasõnumite kohta käivat trafikut pigemini A_1 -tüüpi lainetel, kui A_2 - või B-tüüpi lainetel.

164. Igasugune üleliigsete signaalide vahetus on keelatud. Jaamades on proovid ja katsed lubatud ainult niivõrt, kui need ei sega teiste jaamade talitust.

Kui kavatsetakse korraldada proove või katseid, mis võivad segada teiste jaamade talitusi, tohitakse neid ette võtta ainult postivalitsuse direktori loaga.

Proovi- ja reguleerimissignaalid peavad olema valitud niiviisi, et ei võiks tulla ühtki äravahetamist mingi signaaliga, lühendiga j.n.e., millel on reglementaarselt kindlaksmääratud eriline tähendus. Proove ja reguleerimisi tuleb võimalikult toimetada kunstliku antenniga.

165. Jaam, kes toimetab saateid proovideks, reguleerimisteks või katseteks, peab nende saatete ajal üle andma oma kutsungmärki või nime sagedate intervallidega.

Liikuvtalituses, kui on vaja anda proovisignaale, et reguleerida aparate enne kutsumisele või üleandmisele asumist, ei tohita segamiste ärahoidmiseks neid signaale anda üle 10 sekundi, ja need peavad koosnema V-de seeriast, millele järgneb teotseva jaama kutsungmärk.

Kui on karta, et proovid segavad naabruses asuvat maajaama, peavad proove või reguleerimist toimetavad laevajaamad saavutama selle maajaama nõusoleku enne proovide toimetamist.

2. jagu.

Vastuvõtuseadmete poolt tekitatavad segamised.

166. Raadiovastuvõtuaparatuuride poolt tekitatavate segamiste ärahoidmiseks ja kõrvaldamiseks on maksvad käesoleva määrustiku §§ 69—73 toodud vastuvõtuseadmete ehitamise ja proovimise eeskirjad.

167. Postivalitsuse direktoril on õigus nõuda, et segamise tekitamises kahtlase raadiovastuvõtuseadme omanik peab laskma oma seadet kontrollida ja proovida, milleks määratakse tähtaeg. Selle nõude mittetäitmise puhul võib postivalitsuse direktor segava raadioseadme sulgeda, samuti ka, kui proovimisel on selgunud, et kõnealune seade tõesti segab teiste raadioseadmete töötamist ja seadme omanik ei ole kõrvaldanud segavat mõju temale määratud tähtaja jooksul.

3. jagu.

Elektriseadmete poolt tekitatavad segamised (häired).

168. Raadiovastuvõtu segamisi võivad tekitada elektriseadmed, kui nende segavmõju ületab järgnevas paragrahvis (169) avaldatud määrad.

Segamisi tekitavate elektriseadmete nimistu on avaldatud käesoleva määrustiku lisa (lisa nr. 3).

169. Lubatud määra ületavaks loetakse segavmõjusid, mis segavad raadiosaadete vastuvõttu, milliste saatete väljatugevus kontrollimise kohal on vähemalt 1 mV/m. Alla 1 mV/m väljatugevust tekitavate saatete segamisteta vastuvõttu ei garanteerita.

Eelmises lõikes toodud väljatugevuse alammäära ületava saate vastuvõtt loetakse segatuks, kui segamiste tugevus on vähem kui 3 neperit (üle-

tab ~ 5%) 1 mV/m väljatugevust tekitava 30% moduleeritud saatejaama kuuldavuse tugevusest ja kui segamiste pidev vältus on 3 sekundit või rohkem, või kui alla 3 sekundit kestvad segamised korduvad alla 10 minutiliste vaheaegadega.

170. Elektriseadmete poolt tekitatavate segamiste tugevus määratakse kindlaks kontrollaparaadiga (segamiste tugevuse mõõteaparaat) võimalikult 2—5 meetri kaugusel kontrollitavast seadmest.

171. Võrguvooluga toidetavate raadio vastuvõtuaparaatide kasutajad on õigustatud nõudma segamisteta vastuvõtu kindlustamist 169. paragrahvi tingimuste kohaselt ainult siis, kui nende vastuvõtuaparaadid on tehniliste nõuete kohaselt ehitatud ja üles seatud ning varustatud toitevoolu juhtmeisse asetatud ajakahase kõrgesagedusvoolu filtriga.

172. Segamisi tekitavate elektriseadmete tarvitamine linnade ja ale-vite administratiivpiires kuni 1. märtsini 1936 ja väljaspool linnade ja ale-vite administratiivpiire kuni 1. märtsiks 1937 on lubatud pühapäeviti ja pühadel kl. 00—07 ja 15—17 ning äripäeviti kl. 00—07 ja 09—17. Muul ajal on säärase seadmete tarvitamine keelatud.

12. peatükk.

Raadiojaamade ja -seadmete ning neid segavate elektriseadmete kontrollimine.

173. Järelevalve teostamiseks toimetatav raadiojaamade ja -seadmete ning neid segavate elektriseadmete kontrollimine on järgmine:

1) raadiosaatejaama eelkontrollimine omanikule lootunnistuse väljaandmiseks;

2) aegajaline pärastine raadiojaama või -seadme kontrollimine veendumiseks, kas jaam seisab ajanõuete kõrgusel ja vastab maksvatele määrustele ja kas jaama kasutamisel peetakse kinni maksvaist seadusist ja määrusist;

3) kontrollimine lootunnistuse üles seatud või lootunnistusega kasutatavate raadiojaamade või -seadmete avastamiseks;

4) raadiojaamade ja -seadmete ning elektriseadmete kontrollimine segamiste avastamiseks ja kõrvaldamiseks.

174. Raadiojaamade ja -seadmete ning segavate elektriseadmete kontrollimist toimetavad radiokontrolörid, kes oma ülesannete kohaselt jagunevad

1) üldkontrolörideks ja

2) erikontrolörideks.

175. Üldkontrolörideks on postivalitsuse direktori poolt selleks määratud ja vastava tunnistusega või eeskirjaga varustatud postiametkonna ametnikud. Tunnistused antakse kindlaksmääratud aja peale, eeskirjad aga ühekordseks kontrollimiseks. Tunnistused peavad olema varustatud omaniku päevapildiga.

Üldkontrolöride ülesandeks on postivalitsuse direktori juhtnõuete ja korralduste alusel kontrollida kõiki raadiosaatejaamu ja vastuvõtuseadmeid, samuti ka segamist tekitada võivaid elektriseadmeid.

176. Erikontrolörideks võivad olla postiametkonna ametnikud, kes selleks on soovi avaldanud. Erikontrolörid peavad olema varustatud tunnistusega, mis on antud välja postivalitsuse direktori poolt ja kannab omaniku päevapilti.

Erikontrolöride ülesandeks on postivalitsuse direktori juhtnööride alusel kontrollida vaid ringhäälingu vastuvõtuseadmeid.

177. Liikuvjaamade kontrollimise kohta annab postivalitsuse direktor juhtnöörid kokkuleppel vastavat liiklemist korraldava ametiasutisega, ringhäälingu vastuvõtuaparaatide kontrollimise kohta aga kokkuleppel Riigi ringhäälinguga.

178. Raadiojaamade ja elektriseadmete kontrollimisel võivad kontrolörid nõuda jaama või seadme käimapanemist ja töötamist sellega katsete tegemiseks. Liikuvjaamade suhtes võib kontrolör seda nõuda ka sadamate pürkonnas või aerodroomil, tähele pannes siiski määrusi segamiste ärahoidmiseks.

Kontrollimise hõlbustamiseks peab liikuvjaama sadamas viibimise ajal raadioruum olema alati korras ja raadioruumi võti sõiduki valveohvitseri käes.

179. Kontrollimise kohta koostab kontrolör akti, millele kirjutavad alla kontrollimisest osavõtnud isikud ja jaama või seadme omanik või vastutav isik. Kontrollimisel avastatud puuduste kõrvaldamiseks määrab postivalitsuse direktor tähtaja. Ei ole puudused tähtajaks kõrvaldatud, võib postivalitsuse direktor raadiojaama või -seadme omanikult ära võtta jaama või seadme loatunnistuse või puudused kõrvaldada lasta jaama omaniku kulul. Elektriseadmete poolt tekitatavate segamiste mittekõrvaldamise puhul võidakse Teedeministri korraldusel segava elektriseadme tarvitamine ära keelata ja seade sulgeda.

Isikute juures, kelle kohta on saadud andmeid, et nad loata kasutavad raadioseadmeid, on kontrolöridel õigus koha peal toimetada kontrollimist.

180. Postivalitsuse direktor tarviduse puhul korraldab ka Eesti sadamaisse saabuvate või territooriumile maanduvate välismaaliste liikuvjaamade kontrollimist oma ametnikkude läbi. Liikuvjaama operaator või jaama eest vastutav isik peab ilmuma selle kontrollimise juurde.

Välismaade liikuvjaamade kontrollimisel nõutakse loatunnistuse ettenäitamist. Kui seda ei näidata või kui konstateeritakse ilmseid väärnähteid, võivad kontrollivad ametnikud asuda raadioseadmete järelevaatusele, et veenduda, kas need vastavad Rahvusvahelise Raadioreglemendi nõuetele. Tehniliste ja eksploatatsioonitingimuste suhtes piirduakse ainult nende nõudmistega, mis on ette nähtud Rahvusvahelises Raadioreglemendis.

13. peatükk.

Raadiooperaatorid ja raadioamatöörid.¹⁾

181. Üheski raadiosaatejaamas ei tohi operaatorina töötada isik, kel ei ole postivalitsuse direktori poolt väljaantud operaatori kutsetunnistus. Erakitsejaamades ja amatöörraamades on lubatud teetseda isikuil, kel on vähemalt amatööritunnistus.

182. Raadiooperaatorite ja amatööride tunnistused annab postivalitsuse direktor isikuile, kes on õiendanud Vabariigi Valitsuse määrusega kindlaks määratud sellekohase eksami.

Raadiotelegrafisti eksami on kohustatud õiendama ka postiametkonna ametnikud, kes töötavad raadiotalituse alal.

183. Üldtarvituslikkude kindel- ja maajaamade personali määrab kindlaks postivalitsuse direktor Teedeministri poolt määratud alustel.

184. Koosseis neis raadiotelegraafijaamades, mis on sunduslikult sisse seatud laevadele, peab sisaldama vähemalt:

1) I kategooria laevajaamades — ühe 1. klassi tunnistusega raadiotelegrafisti;

2) II kategooria laevajaamades — ühe 1. või 2. klassi tunnistusega raadiotelegrafisti;

3) III kategooria laevajaamades — ühe raadiotelegrafisti, kes on eduga õiendanud eksami 2. klassi tunnistuse saamiseks.

185. Kui laevajaam pole varustatud automaat-alarmaparaadiga, peab selles laevas radiovalve kindlustamiseks olema peale eelmises 184. paragrahvis nimetatud raadiotelegrafisti:

1) I kategooria laevajaamades — kaks raadiotelegrafisti või kaks raadiovahimeest;

2) II kategooria laevajaamades 16-tunnilise valve puhul — üks raadiotelegrafist või raadiovahimees.

186. Koosseis sunduslikult sisseseatud õhusõiduki-raadio-telegraafijaamades peab sisaldama vähemalt:

1) I kategooria õhusõidukijaamades — ühe 1. klassi tunnistusega raadiotelegrafisti;

2) II kategooria õhusõidukijaamades — ühe 1. või 2. klassi tunnistusega raadiotelegrafisti.

187. Laeva- ja õhusõidukijaamades, kus raadiotelegraafiseadmed pole sunduslikud rahvusvaheliste kokkulepete põhjal, peab koosseisus olema vähemalt üks eritunnistusega raadiotelegrafist.

188. Laeva- ja õhusõidukijaamades, mis toimetavad ainult raadiotelefonilist talitust, peab olema vähemalt:

1) jaamades kandelaine võimsusega kuni 100 watti — üks üldtunnistusega raadiotelefonist;

2) jaamades kandelaine võimsusega kuni 50 watti — üks piiratud tunnistusega raadiotelefonist.

189. Laeva ja õhusõiduki raadiotelefonijaamades kandelaine võimsusega üle 100 wati võib talitust toimetada ainult 1. klassi tunnistusega raadiotelegrafist, või 2. klassi tunnistusega raadiotelegrafist, kes on õiendanud ka eksami raadiotelefonisti üldtunnistuse saamiseks.

190. Rahvusvaheliste piirkondlikkude kokkulepete puhul võib raadiotelefonijaamades talitust toimetada ka erilise tunnistusega raadiotelefonist.

191. Juhul, kui liikuvjaam omaniku enda soovil liigitatakse valve-tundide suhtes kõrgemasse kategooriasse, kui määrused seda nõuavad, on omanik kohustatud pidama jaamas ka selle kategooria jaoks ette nähtud operaatorite koosseisu või vastava alarmseadme.

192. Raadiojaamade omanikud või valdajad on kohustatud igakord teatama postivalitsusele andmed jaama teenistusse võetud raadiooperaatori kohta, samuti ka operaatori teenistusest lahkumisest.

Laevajaamade kohta teatab meremeeste munsterdamise asutis iga kuu möödumisel postivalitsuse direktorile andmed möödunud kuul laevajaamadesse munsterdatud ja neist mahamunsterdatud raadiooperaatorite üle.

Erakate- ja amatöörjaamade omanikud on kohustatud igakord ette teatama postivalitsuse direktorile jaama aparaatidega töötava isiku vahetamisest. Vastava loa saamiseni ei ole uue radioamatööri töölevõtt lubatud.

193. Kui raadiosaatejaama kontrollimisel selgub, et aparatuuridega opereerival isikul kas puudub operaatori kutsetunnistus või amatööri tunnistus, või tal ei ole 184.—189. paragrahvide eeskirjade järgi vastaval kohal töötamiseks ettenähtud tunnistust, kõrvaldatakse ta jaamast ja jaam pitseeritakse kinni kontrollija poolt kuni nõutava tunnistusega isiku ametisse võtmiseni.

Liikuvjaamades aga, mis maksvate rahvusvaheliste kokkulepete või sisemaaliste seaduste või määruste põhjal on sunduslikult seatud laevadele, õhusõidukitele j.n.e., ei võeta ette jaama kinnipitseerimist, vaid kutsetunnistusega isik asendatakse kõnealust liiklemist korraldava ametiasutise korraldusel nõutavat kutsetunnistust omava operaatoriga.

194. Kui olukorra tõttu ollakse sunnitud kutsuma liikuvjaama ajutiseks operaatoriks isikut, kes ei oma nõutavat kutsetunnistust, võib postivalitsuse direktor oma äranägemise järgi varustada ta tunnistusega, mis on maksev ainult üheks ülesõiduks, lennuks või reisiks, tingimusega, et sel isikul on siiski küllaldane praktika raadiotalituses. Niisuguse operaatori teenistus peab piirduma ainult hädavajalikkude juhtudega ja see isik peab esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui sõiduki Eesti sadamasse jõudmisel, asendatama kutsetunnistust omava operaatoriga.

195. Operaatori absoluutse töövõimetuse korral ülesõidu, lennu või reisi ajal võib liikuvjaama juht või selle eest vastutav isik lubada, kuid ainult ajutiselt, mõne teise lepinguosalise valitsuse poolt väljaantud tunnistust omavale operaatorile toimetada raadiotalitust. Kui liikuvjaama välismaal viibimisel ollakse sunnitud ajutiseks operaatoriks kutsuma isikut, kes ei oma vastavat tunnistust, peab tema teenistus piirduma ainult hädavajalikkude juhtudega. Igatahes peab üldnimetatud operaator või isik esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem, kui sõiduki Eesti sadamasse jõudmisel, asendatama Eesti postivalitsuse poolt väljaantud tunnistust omava operaatoriga.

3. osa.

Raadiotalitused ja maksud.

14. peatükk.

Talituste liigitused.

196. Raadiotalitused liigitatakse:

- 1) kindeltalituseks,
- 2) liikuv- (mere- ja õhusõidu-) talituseks,
- 3) inimelu ja navigatsiooni julgeoleku talituseks,
- 4) eritalitusteks,
- 5) erakatse- ja amatöörjaamade talituseks ja
- 6) raadiolevi talituseks.

197. Raadiotalitusi toimetatakse raadiotelegraafi ja raadiotelefoni kaudu. Raadiotelegraafilises ja raadiotelefonilises talituses vahetatavad teated ja sõnumid jagunevad:

- 1) telegrammideks,
- 2) raadiotelegrammideks ja
- 3) raadiotelefonilisteks teadetekks ja kõnelusteks.

198. Telegrammideks loetakse kindeljaamade vahel vahetatavad teated ja sõnumid.

Raadiotelegrammideks nimetatakse liikuvjaamast päritolevad või sinna sihitatavad teated või sõnumid (telegrammid), mis kas kogu oma teel või ainult selle osal antakse üle liikuvtalituse raadioühenduse teid kaudu.

Raadiokaudses läbikäimises on telegrammide ja raadiotelegrammide liigid samad, mis traadikaudses läbikäimises (s.t. riigi-, amet- ja eratelegrammid).

15. peatükk.

Kindel- ja liikuvtalitused.

199. Kindeljalituseks nimetatakse kindlate punktide (kindeljaamade) vahel igaliiki raadioühendusi kindlustav talitus, arvatud välja raadiolevitalitus ja eritalitused.

Kindeljalituse alla kuulub:

- 1) telegraafiasutistes vastuvõetud telegrammide üleandmine selleks ettenähtud kindeljaamadele välismaile;
- 2) samade välismaade kindeljaamadelt Eestisse adresseeritud telegrammide vastuvõtmine;
- 3) välismaaliste läbivevate telegrammide vastuvõtmine ja üleandmine.

200. Liikuvjalituseks nimetatakse raadioühenduste talitust, mida toimetatakse liikvjaamade ja maajaamade vahel ja endi vahel ühendust pidavate liikvjaamade vahel, arvatud välja eritalitused.

Liikuvjalitused jagunevad meresõidu- ja õhusõidutalituseks.

Liikuvjalituse alla kuulub:

- 1) raadiotelegrammide vahetamine raadiotelegraafi teel;
- 2) raadiokõnelused raadiotelefoni teel;
- 3) raadiotelefoniliste teadete või sõnumite üleandmine raadiotelefoni teel.

201. Liikvjaama talitus allub jaama kandva laeva, õhusõiduki või igasuguse muu sõiduki juhile või isikule, kes vastutab selle sõiduki eest.

202. Raadiotelegrammide vahetuse kohta ja raadiotelefoni teel vahetatavate kõneluste ja sõnumite kohta on maksivad samad eeskirjad, mis traaditeel vahetatavate telegrammide ja telefonikõnede kohta, välja arvatud alljärgnevais paragrahves toodud erandid ja lisandused.

203. Välisvetes või välismaade territooriumil viibides võivad liikvjaamad vahetada ka šifreeritud raadiotelegramme, kuid ainult läbikäimises nende välismaade jaamadega, kes lubavad šifreeritud raadiotelegrammide vahetust.

204. Eesõiguse järjekord ühendusse astumisel liikvjalituses on järgmine:

- 1) hädakutsed, hädasõnumid ja hädatrafik (SOS);
- 2) sõnumid, millele eelneb kiirvajadussignaal (XXX);
- 3) sõnumid, millele eelneb julgeolekusignaal (TTT);
- 4) raadiogoniomeetriliste peilungite kohta käivad sõnumid;
- 5) riigi-raadiotelegrammid, mille saatja pole loobunud üleandmise eesõigusest;
- 6) igasugused muud sõnumid.

Punkt 6 all ette nähtud raadiotelegrammide üleandmisel on eesõiguse järjekord põhimõtteliselt järgmine:

- 1) riigiraadiotelegrammid;
- 2) raadiotelegrammid, mis käivad navigatsiooni kohta, laevade liikumise ja tarviduste kohta, õhusõidutalituste julgeoleku ja korralikkuse kohta, ning raadiotelegrammid, mis sisaldavad mingile ametlikule meteoroloogia talitusele määratud ilmavaatlusi;

3) ametlikud raadiotelegrammid, mis puutuvad raadioelektrilise talituse funktsioneerimisse või varemalt vahetatud raadiotelegrammidesse;

4) eraraadiotelegrammid.

Mobilisatsiooni korral ja erakorralistel juhtudel, mis ähvardavad riigi julgeolekut, antakse kaitseväeosade ülemate telegrammid üle riigitelegrammide liigis esimestena. See käib ka kindeljaamade kaudu vahetatavate seda liiki telegrammide kohta.

205. Liikuvjaamast raadiotelegrammi saatjal on õigus ära määrata maajaama, mille kaudu tema telegramm peab üle antama.

Kui saatja on kasutanud seda õigust, on liikuvjaamal õigus talitada järgmiselt:

1) kui ta kasutab A_1 -tüüpi laineid lubatud astmikus, võib ta üle anda selle raadiotelegrammi saatja poolt määratud maajaamale ka siis, kui see maajaam ei ole temale kõige lähem. Seejuures aga ei tohi ta segada lähedate maajaamade töötamist;

2) kui liikuvjaamal võimsust ei jätku raadiotelegrammi üleandmiseks saatja poolt määratud kaugele maajaamale A_1 -tüüpi lainel, või kui ta kasutab A_2 -, A_3 - või B-tüüpi laineid, siis liikuvjaam ootab, kuni ta on jõudnud üleandmiseks soodsale kaugusele.

206. Kui liikuvjaamast raadiotelegrammi saatja ei ole määranud maajaama, mille kaudu tema telegramm peab üle antama, talitab liikuvjaam järgmiselt:

1) kui ta kasutab A_2 -, A_3 - või B-tüüpi laineid, annab ta raadiotelegrammi üle kõige lähemale maajaamale.

Kui tal on võimalus valida mitme temast umbes võrdsel kaugusel asuva maajaama vahel, eelistab ta üleantava raadiotelegrammi sihtmaa või normaalse transiitmaa territooriumil asuvat maajaama;

2) kui ta kasutab A_1 -tüüpi laineid, võib ta, kui tal jätkub selleks võimsust, üle anda raadiotelegrammi selleks määratud erilainetel ka mittelähimatele maajaamadele. Seejuures eelistab ta siiski raadiotelegrammi sihtmaa või transiidiks soodsaima maa territooriumil asuvat jaama.

207. Liikuvjaamadele määratud raadiotelegrammide aadress peab olema nii täielik, kui võimalik. See peab kirjutatama järgmiselt:

1) adressaadi nimi või nimetus, tarbekorral täiendavate andmetega;

2) laevajaama nimi või, kui on tegemist teissuguse liikuvjaamaga, kutsungmärk, nii nagu need leiduvad sellekohases nomenklatuuris;

3) üleandmist teostava maajaama nimi, nii nagu see leidub nomenklatuuris.

Punkt 2) all ettenähtud nimi ja kutsungmärk võidakse saatja riskil asendada liikuvjaama poolt teostatava sõiduotsa äratähendamisega, kusjuures see sõiduots tuleb määrata ära lähte- ja sihtsada nimega või mõne muu samaväärtusliku nimetusega.

Saatja ise kannab igal juhul oma raadiotelegrammi aadressi puudulikusest tingitud tagajärjed.

208. Raadiotelegrammide aadressis peab liikuvjaama ja maajaama nimed olema kirjutatud nii, nagu need on märgitud vastavais nimestikes. Need kumbki maksustatakse alati ühe sõna eest, olgu nad kui tahes pikad.

Liikuvjaamades, mis ei ole varustatud rahvusvahelise telegraafiasutiste nimestikuga, võidakse paigutada sihttelegraafi asutise nime järele territoriaalse alljaotise nimetus ja juhtumiskorral sihtmaa nimi, kui kaheldakse, kas selle lisanduseta sihitamine võib teostuda kahkluseta.

Telegraafiasutise nimi ja täiendavad juhatused loetakse ja maksustatakse sel juhu ainult ühe sõna eest. Niisugust raadiotelegrammi vastuvõtva maajaama ametnik jätab alale või kriipsutab läbi need juhatused või muudab sihtasutise nimetuse, vastavalt sellele, nagu on tarvis või küllaldane raadiotelegrammi õigesse sihtkohta sihitamiseks.

209. Liikuvjaamalt saadud raadiotelegrammi edasisaatmisel teleühendusteede üldvõrgu kaudu annab maajaam lähtekohana üle liikuvjaama nimetuse, kust on pärit raadiotelegramm, niisugusena, nagu see nimetus leidub nomenklatuuris; sellele järgneb mainitud maajaama enese nimetus.

210. Liikuvtalituses on lubatud järgmist liiki eri-raadiotelegrammid:

- 1) makstud vastusega raadiotelegrammid;
- 2) makstud võrdlemisega raadiotelegrammid;
- 3) erikäskjalaga kättetoimetatavad raadiotelegrammid;
- 4) postiga edasisaadetavad raadiotelegrammid;
- 5) mitme aadressiga raadiotelegrammid;
- 6) vastuvõtutõendusega raadiotelegrammid;
- 7) maksulised ametteated;
- 8) kiir-raadiotelegrammid;
- 9) ajakirjanduse raadiotelegrammid;
- 10) meteoroloogilised raadiotelegrammid.

Peale selle võib saatja liikuvtalituses vahetatavate raadiotelegrammide suhtes kasutada veel järgmisi soodustusi:

- 1) maajaamas ootelhoidmist ja
- 2) teise liikuvjaama kaudu edasiüleandmist.

Eri-raadiotelegrammide kohta on maksvad samad määrused, nagu traadikaudu vahetatavate eritelegrammide kohta, nende eranditega, mis on toodud alljärgnevais paragrahves.

211. Kui kindelmaalt saadetakse liikuvjaamale makstud vastusega raadiotelegramm, antakse aadressaadile laeva pardal ühes selle telegrammiga vastuskupong, mis õigustab teda saata vastuskupongi väärtuse piirides makсутa raadiotelegrammi ainult sellest samast liikuvjaamast ükskõik kuhu. Selle vastuskupongi maksvuse aeg on kolm kuud, nagu harilikkude telegrammide talituseski.

212. Raadiotelegrammi vastuvõtutõendusega antakse saatjale teada ainult päev ja kellaaeg, millal maajaam andis üle liikuvjaamale saatja poolt saadetud raadiotelegrammi.

213. Liikuvtalituses ei ole lubatud maksulisi ametteateid, mis nõuavad raadiotelegrammide kordamist või informatsiooni nende kohta. Erandina on niisugused maksulised ametteated siiski lubatud, kui nad läbivad selle maajaama, kes andis üle raadiotelegrammi. Teleühendusteede üldvõrgus on lubatud kõik maksulised ametteated.

214. Kiirraadiotelegramm antakse =Kiirena= (=D=) edasi ainult teleühendusteede üldvõrgus. Raadioteel liikuvtalituses üleandmisel ei ole niisugustel kiirraadiotelegrammidel mingisugust eesõigust.

215. Ajakirjanduse raadiotelegramme on liikuvtalituses lubatud saata ainult ühes suunas — liikuvjaamadest kindelmaale.

216. Meteoroloogiliste raadiotelegrammide vahetuse kohta on antud eeskirjad 17. peatükis.

217. Merelolevale jaamale raadiotelegrammi saatja võib määrata päevade arvu, mille jooksul ta soovib oma raadiotelegrammi lasta hoida liikuv-

jaama ootel maajaamas. Selleks peab ta kirjutama raadiotelegrammi aadressi ette maksulise ametmärkme =Jx= ehk =x päeva=, kusjuures x asendatakse päevade arvuga, ühes arvatud raadiotelegrammi telegraafile andmise päev. Kui liikuvjaam selle aja jooksul ei astu ühendusse maajaamaga, peab maajaam saatma lähteasutisele vastava ametteate.

218. Kui saatja ei tähenda ootelhoiu aega, peab maajaam raadiotelegrammi telegraafile andmise päevale järgneva kolmanda päeva hommikul saatma vastava ametteate lähteasutisele, et tal ei ole võimalik olnud üle anda raadiotelegrammi. Lähteasutisel tuleb informeerida sellest saatjat, kes siis võib maajaamale adresseeritud telegraafilise või postikaudse maksulise ametteatega nõuda, et tema raadiotelegramm ootel hoitakse neljateistkümne päeva jooksul, arvates telegrammi telegraafile andmise päevale järgnevast päevast. Kui saatja niisugust ametteadet ei anna, paigutatakse raadiotelegramm seitsmenda päeva lõpul (telegraafile andmise päev mitte ühes arvatud) väljastamatute raadiotelegrammide hulka.

219. Paragrahvides 217 ja 218 tähendatud tähtaegade möödumisega ei arvestata, kui maajaam kindlasti teab, et liikuvjaam jõuab lähemal ajal tema tegevuspiirkonda.

Ka ei oodata ära tähtaegade möödumist, kui maajaamal on kindlasti teada, et liikuvjaam on jäädavalt lahkunud tema tegevuspiirkonnast. Kui maajaama arvates ükski teine maajaam, kes allub samale telegraafivalitsusele või eraseltsile nagu temagi, ei ole ühenduses kõnealuse liikuvjaamaga, tuleb maajaamal lugeda raadiotelegramm väljastamatuks ja teatada sellest lähteasutisele, kes peab informeerima saatjat. Vastasel korral peab maajaam sihitama selle raadiotelegrammi teisele maajaamale, kes oletatavasti on ühenduses selle liikuvjaamaga; see sihitamine võib toimuda siiski ainult tingimusel, et sellest ei teki ühtki lisamaksu.

220. Kui maajaam ei saa raadiotelegrammi üle anda liikuvjaamale viimase jõudmise tõttu maajaama naabruses asuvasse sadamasse, tuleb raadiotelegramm toimetada vastava telegraafiasutise kaudu adressaadile kätte harilikus telegrammide väljastamise korras. Maajaam peab niisugusest üleandmisest ametteatega teatama lähteasutisele. Sel juhul on raadiotelegrammi saatjal õigus tagasi saada liikuvjaama telegrammimaks.

221. Liikuvjaamad peavad olema vahetalitajaiks teistelt liikuvtalituse jaamadelt päritolevate või teistele liikuvtalituse jaamadele adresseeritud raadiotelegrammide vahetamisel, kui saatja nõuab seda. Vahepealsete liikuvjaamade arv on siiski piiratud kahega. Saatja peab liikuvjaamade vahetalitusel raadiotelegrammide edasi-üleandmise eest ette maksma tariifis ettenähtud lisamaksu. See maks on üks ning sama nii ühe kui ka kahe vahepealse liikuvjaama vahetalituse puhul; kahe jaama osavõtu korral jaotatakse see maks nende vahel pooleks. Selle korra järgi sihitatud raadiotelegrammid peavad kandma aadressi eel maksulist ametmärget =RM= ehk =Edasi-üleandmine=.

222. Kui saatja ei ole maksnud ühtki taksi edasi-üleandmise eest, võib maajaam, kes ei suuda otseteed saada ühendust sihtliikuvjaamaga, kellele raadiotelegramm on adresseeritud, kasutada raadiotelegrammi sihtkohta saatmiseks mõne teise liikuvjaama vahetalitust ainult siis, kui viimane nõus on maksuta edasi andma seda raadiotelegrammi.

See kord on maksev ka vastupidises suunas — liikuvjaamast maajaama üleandmisel.

223. Et edasi-üleantud raadiotelegrammi võidakse lugeda sihtkohta päralejõudnuks, on tarvis, et kaudset teed kasutav jaam oleks saanud kas

otseteed või kaudsel teel reglementaarse vastuvõtutõenduse liikuvjaamalt, kellele raadiotelegramm oli adresseeritud, või vastaval juhul maajaamalt, kelle kaudu raadiotelegramm tuli sihitada.

224. Kui ühenduse raskuse tõttu liikuvtalituses üleantava raadiotelegrammi vastuvõtt on kaheldav ja kui kolmekordne üleandmine on tagajärjetuks jäänud, hoitakse raadiotelegramm alal ja oodatakse üleandmise teostamiseks soodsat juhusit. Kui aga üleandaja arwab, et tal võimatuks osutub 24 tunni jooksul uuesti ühendusse astuda vastuvõtuga, talitab ta järgmiselt:

1) Kui üleandaja on liikuvjaam —

teatab ta saatjale viivitamata tema raadiotelegrammi mitteüleandmise põhjuse. Saatja võib sel puhul nõuda:

- a) ära makstes tariifis ettenähtud maksu, et raadiotelegramm üle antaks mingi teise maajaama või teiste maajaamade vahetalitusel;
- b) et raadiotelegramm alal hoitaks, kuni avaneb võimalus selle üleandmiseks ilma taksi suurendamiseta;
- c) et raadiotelegramm annulleeritaks.

2) Kui üleandaja on maajaam —

talitab ta käesoleva määrustiku §§ 217—219 eeskirjade järgi.

225. Liikuvtalituses on lubatud ka raadiokaugeühendused, s. t. raadiotelegrammide vahetus maajaama ja tema piirkonnast väljaspool asuvate liikuvjaamade vahel, kui ka liikuvjaamade endi vahel. Raadiokaugeühenduste talitus seatakse sisse tarviduse järgi postivalitsuse direktori korraldusel.

226. Raadiotelegrammide üleandmine raadiokaugeühenduste talituses võib toimuda aeglase vastuvõtutõendusega (accusé de réception différé) või ka ilma vastuvõtutõenduseta.

227. Kui aeglase vastuvõtutõendusega raadiokaugeühenduste talituses üleandev maajaam ei ole viie päeva jooksul saanud vastuvõtutõendust tema poolt üleantud raadiotelegrammi vastuvõtu kohta, peab ta sellest teatama raadiotelegrammi lähteasutisele.

228. Kui raadiokaugeühenduste talitustes tekib kahtlus üleantud raadiotelegrammi mingi osa kohta, tuleb kirjutada adressaadile väljaantavale raadiotelegrammi tähikule märge „réception douteuse“ ehk „vastuvõtt kaheldav“ ja kaheldavad sõnad või sõnade rühmad alla kriipsutada. Kui sõnad puuduvad, jäetakse tühjaks kohad, kus need sõnad peaksid olema.

229. Adressaadile väljastatavas raadiotelegrammis tähendatakse peale sisu ja harilikkude ametimärkmete veel vastaval korral ka maajaama nimetus, kelle kaudu raadiotelegramm saadi.

230. Raadiotelefonilisi kõnelusi võidakse pidada:

1) Eestis asuvast abonent-kõnekohast mingi eesti maajaama piirkonnas asuva eesti või välismaalise liikuv- (laeva- või õhusõiduki) jaamaga, või ümberpöörduvalt;

2) Eestis asuvast abonent-kõnekohast mingi välismaa maajaama piirkonnas asuva eesti või välismaalise liikuvjaamaga või ümberpöörduvalt;

3) mingi eesti maajaama piirkonnas asuvast liikuvjaamast välismaa abonent-kõnekohaga või välismaa maajaama piirkonnas asuva liikuvjaamaga, või ümberpöörduvalt;

4) liikuvjaamade endi vahel vahetumalt, ja

5) maajaamade endi vahel vahetumalt.

Avallikkudest kõnepunktidest raadiotelefonilisi kõnesid ei võimaldata.

231. Raadiotelefonilises liikuvtalituses on lubatud:

- 1) kiir-riigikõned;
- 2) kiir-erakõned;
- 3) liht-riigikõned;
- 4) ametikõned (ainult sisemaalises läbikäimises);
- 5) liht-erakõned;
- 6) teenistuslikud kõned (ainult rahvusvahelises läbikäimises);
- 7) postikõned (ainult sisemaalises läbikäimises).

Teenistuslikke, posti- ja ametikõnesid võidakse pidada Telefonimäärustikus toodud alustel.

Peale selle on raadiotelefonilises talituses lubatud järgmised erinõuded (eritalitused):

- 1) eelteatega kõned (V-kõned),
- 2) kõnelektusega kõned (XP-kõned) ja
- 3) maksulised ametlikud järelepärimised (ainult telefoni-võrguliinide ulatuses).

232. Inimelu ja navigatsiooni julgeolekusse puutuvail raadiotelefonilistel kõnelustel (MAYDAY, PAN ja SECURITE-kõned) on üleandmisel absoluutne eesõigus. Traadikaudsel üleandmisel on raadiotelefonilistel kõnelustel eesõigus samaliigiliste traaditelefoniliste kõneluste ees.

Maajaama ja liikuvjaama vahelises raadiotelefonilises läbikäimises võimaldatakse raadiokõned kõnetellimise maalt maajaama saabumise (ajalises) järjekorras, vaatamata kõneliigile.

233. Abonentkõnekohast liikuvjaamaga raadiotelefoniliste kõnede nõudmisel peab kõne nõudja teatama järgmised andmed:

- 1) oma kõnekoha telefoni numbri ja tarbekorral ka nimetuse;
- 2) nõutava liikuvjaama nimetuse ja kutsungmärgi;
- 3) maajaama, mille piirkonnas nõutav liikuvjaam asub, ja
- 4) kõneliigi.

Liikuvjaamast abonentkõnekohaga raadiotelefonilise kõne nõudmisel peab liikuvjaam teatama maajaamale:

- 1) oma nimetuse ja kutsungmärgi;
- 2) sihtkoha keskjaama nimetuse;
- 3) nõutava kõnekoha telefoninumbri ja nõutaval korral ka nimetuse, ja
- 4) kõneliigi.

Raadiotelefonilises liikuvtalituses tuleb maajaamade või liikuvjaamade nimetused üles anda nii, nagu need on tähendatud rahvusvahelises nomenklatuuris. Nende andmete täpsuse eest vastutab kõne nõudja.

Kui kõne nõudjal pole teada liikuvjaama kustungmärk, võib ta seda küsida ametliku järelepärimisega maajaamast.

234. Raadiotelefonilise liht-erakõne ja ametikõne kestus on piiratud 12 minutiga, kui on nõudmisi sama liigi või kõrgema liigi kõne peale. Riigi- ja kiirkõnede kestus on piiramata.

235. Kõne tellimisel võib kõne nõudja teatada kellaaja, millest peale kõne nõudmisele käiku ei tule anda ja nõudmine tühistatuks lugeda, kui kõnesaamise järjekord selleks ajaks tema kätte ei tule. Kõne nõudja võib nõudmise tühistada ka pärast seda aega, ilma et temalt maksu võetaks, kuni lähtekeskjaam pole talle teatanud kõne jaoks ühenduse valmisseadmisest.

236. Raadiotelefonilisel teel liikuvjaamadele ühesuunaliselt üleantavad sõnumid või telegrammid jagunevad:

- 1) CQ-teadetek, s.t. „kõigile adresseeritud teadetek“ ja
- 2) kindlatele adressaatidele määratud telegrammideks.

237. Liikuvjaamadele raadiotelefonilisel teel antavate CQ-teadete sisuks võivad olla inimelu, laeva, õhusõiduki või mingi muu sõiduki julgeoleku huvides saadetavad teated ja sõnumid, samuti ka meteoroloogilised sõnumid ning jää- ja navigatsiooni teated.

Liikuvtalituslikud CQ-teated antakse maajaamade poolt kõigile maksuta vastuvõtmiseks. Üksikasjalikud andmed nende teadete üleandmise kohta leiduvad rahvusvahelises eritalituslikkude jaamade nomenklatuuris.

238. Kindlatele adressaatidele määratud raadiotelegrammide raadiotelefonilist üleandmist teostatakse ainult sisemaalises talituses ja ühes suunas, nimelt maalt liikuvjaamadele.

Selle ühesuunalise raadiotelefonilise talituse üleandeks on Eestist saadetavate raadiotelegrammide üleandmine eesti liikuvjaamadele, kes on varustatud vaid raadio-vastuvõtuseadmega.

239. Raadiotelegrammide üleandmine raadiotelefoni teel liikuvjaamadele sünnib saatjate nõudel ja riskil.

Maajaama poolt korrapäraselt üleantud, kuid siht-liikuvjaama poolt mitte vastuvõetud ühesuunaliste raadiotelefoniliste raadiotelegrammide eest saatjailt sissenõutud maksusid tagasi ei maksta.

240. Maajaamade omavaheliste raadiotelefoniliste kõneluste talitus on lubatav ainult hädasõnumite, inimelu, laeva või õhusõiduki julgeoleku sõnumite ning ametteadete vahetamiseks ja navigatsiooni kindlustamiseks vajaliste teadete üleandmiseks, kui ka ühenduse teostamiseks traadikaudse ühenduse rikke puhul.

Mainitud talituse teostamisel tuleb käia liikuvjaama ja maajaama vahelise raadiotelefonilise läbikäimise kohta maksva üldise korra kohaselt.

241. Kõik maa- ja liikuvjaamad on kohustatud käsitama raadiotelegrammide ja raadiotelefoniliste kõneluste maksustamiseks vajalikke takse.

Tarbekorral aga on liikuvjaamad õigustatud nõudma tarifitseerimiseks tarvilikke teateid maajaamadelt. Maajaamade poolt teatatavad taksimäärad on välismaalises läbikäimises väljendatud kuldfrankides ja sentiimides, sisemaalises läbikäimises — kroonides ja sentides.

16. peatükk.

Inimelu ja navigatsiooni julgeoleku talitus.

242. Inimelu ja navigatsiooni julgeolekutalituse alla kuuluvad:

- 1) hädasignaali,
- 2) alarmsignaali,
- 3) hädakutsed,
- 4) hädasõnumid,
- 5) hädatrafik,
- 6) sõnumid, millele eelneb kiirvajadus-signaali,
- 7) sõnumid, millele eelneb julgeoleku-signaali.

243. Raadiotelegraafilisel üleandmisel on hädasignaali märkide rühm ...---... (SOS), raadiotelefonilisel üleandmisel — sõna MAYDAY (mis vastab ütluse „m'aidar“ — mind aidata — prantsuskeelsele häälendamisele).

Nende hädasignaalidega teatakse, et laev, õhusõiduk või mingi muu sõiduk, millel asub hädasignaali saatev jaam, on tõsise ja peatse hädaohu ähvarduse all ja palub viivitamata abi.

244. Alarmsignaali koosneb ühe minuti jooksul morsevõtme üleantavast kaheteistkümnest kriipsust, kusjuures iga kriipsu vältus on neli sekundit ja kahe kriipsu intervalli vältus üks sekund. Seda signaali võib saata kas käsitsi või automaat-aparaadiga.

245. Alarmsignaali ainsaks otstarbeks on panna funktsioneerima automaat-alarmaparaate. Seda signaali võib tarvitada ainult teatamiseks, et kohe järgneb hädakutse, või hädasõnum, või mingi rannajaama poolt saadetav kiire tsüklooniteade.

246. Hädakutse koosneb kolm korda üleantavast hädasignaalist, sõnast „de“ ja hädasoleva jaama kolm korda üleantavast kutsungmärgist.

500 kts/s (600 m) raadiotelegraafiliselt saadetavale hädakutsele eelneb alarmsignaali.

Kui olukord võimaldab, lahutatakse hädakutse algus alarmsignaali lõpust kaheminutilise vaikusega.

Hädakutset ei tohi adresseerida teatud ühele jaamale ja see ei vaja vastuvõtutõendust.

247. Hädasõnum sisaldab hädakutse, millele järgnevad hädasoleva laeva, õhusõiduki või sõiduki nimi ning andmed selle asukoha, häda iseloomu ja palutava abi iseloomu kohta, ning tarviduse korral ka muud andmed, mis võivad kergendada abistamist.

248. Hädasõnumi puhul, kui on tegemist merel asuva laeva või mere kohal asuva õhusõidukiga, tuleb hädasoleva sõiduki asend väljendada laius- ja pikkuskraadides Greenwichi järgi, tarvitades kraadide ja minutite jaoks arvused, millele järgneb üks sõnadest NORTH või SOUTH ning üks sõnadest EAST või WEST. Kraadid lahutatakse minutite punktiga. Ühtlasi võib anda ka täpsa peilungi ja kauguse meremiilides mõne tuntud geograafilise punkti suhtes.

Maa kohal lendav õhusõiduk teatab oma asendi ühes lähima koha nimetusega ja oma ligikaudse kaugusega sellest kohast; kaugusele järgneb, vastavalt juhtumile, üks sõnadest NORTH, SOUTH, EAST või WEST või sõnad, mis näitavad vahepealseid ilmakaari.

249. Hädakutse ja hädasõnum saadetakse välja ainult liikuvjaama kandva sõiduki juhi või sõiduki eest vastutava isiku käsul.

250. Hädasõnum tuleb korrata vaheaegadega, kuni saadakse vastus, ja nimelt vaikuse perioodidel (iga tunni 15. ja 45. minutil). Need vaheajad aga peavad olema küllaldaselt pikad, et kutsele vastama valmistuvad jaamad jõuaksid käima panna oma saateaparaadid.

Kui hädasolev sõiduk ei saa vastust oma hädasõnumile, mille ta on saatnud 500 kts/s (600 m) lainel, võib ta korrata sõnumit igal teisel lainel, millega arvab saavat äratada tähelepanu.

Ka alarmsignaali võidakse korrata, kui tarvis.

251. Iga liikuvjaam, kes veendub, et teine liikuvjaam on hädas, võib ka ise üle anda selle jaama suhtes hädasõnumi, tingimusega, et:

1) hädasolev jaam ise ei suuda seda üle anda;

2) vahetalitavat jaama kandva sõiduki juht (või tema asetäitja) otsustab, et teiste abi on tarvilik.

252. Jaamad, kes võtavad vastu hädasõnumi liikuvjaamalt, mis kahtlemata asub nende naabruses, peavad viivitamata teatama selle kättesaamisest, hoolitsedes, et nad ei segaks teiste jaamade poolt teostatavat vastuvõtu-teate üleandmist.

253. Jaamad, kes võtavad vastu hädasõnumi liikuvjaamalt, mis kahtlemata ei asu nende naabruses, peavad enne vastuvõtuteate andmist laskma mööduda lühikese ajajärgu, et võimaldada lähemalolevatele laevadele segamata vastata hädasolevale liikuvjaamale ja anda vastuvõtuteadet.

254. Hädasõnumi vastuvõtutõendus antakse järgmiselt: hädasoleva liikuvjaama kutsungmärk (kolm korda), sõna „de“, vastuvõttu tõendava jaama kutsungmärk (kolm korda), rühm RRR ja hädasignaali.

255. Hädasõnumi vastuvõtutõenduse andmise juures peab iga liikuvjaam laevajuhil või tema asetäitjal käsul teatama, niipea kui võimalik, järgmised andmed järgmises järjekorras: oma nime, oma asendi 248. paragrahvis näidatud kujul ja maksimaalse kiiruse, millega ta suundub hädasoleva sõiduki (laeva, lennuki jne.) poole. Enne selle teate üleandmist ta peab veenduma, et ta ei sega teisi jaamu, kes võivad ennem abi anda hädasolevale sõidukile.

256. Iga liikuvtalituse jaam, kes kuuleb hädasõnumit, mille kohta pole kohe antud vastuvõtu tõendust, ja ise ei ole võimeline teostama abiandmist, peab tarvitusele võtma kõik abinõud, et äratada nende liikuvtalituse jaamade tähelepanu, kes võivad abi anda.

Selleks võidakse jaama juhi korraldusel korrata hädakutset või hädasõnumit. Kordamine teoneb täie võimsusega kas hädalainel või teistel häda puhul tarvitataval lainel. Ühtlasi võetakse tarvitusele kõik abinõud teate andmiseks võimudele, kes võivad olla kasulikud abiandmises.

Jaam, kes kordab hädakutset või hädasõnumit, lisab selle lõppu sõna „de“, millele järgneb kolm korda tema oma kutsungmärk.

257. Hädatrafiku hulka kuuluvad kõik sõnumid, mis käsitlevad hädasolevale liikuvjaamale vajalikku viivitamata abiandmist.

Hädatrafiku iga raadiotelegramm peab sisaldama hädasignaali, mis antakse üle pealmiku ees.

258. Hädatöö juhtimine kuulub hädasolevale liikuvjaamale, või sellele liikuvjaamale, kes tema eest (§ 251) saatis välja hädakutset. Need jaamad võivad jätta hädatöö juhtimise ka mõnele teisele jaamale.

259. Kõik raadiojaamad, kes võtavad osa liikuvtalitusest, peavad absoluutse eesõigusega vastu võtma hädakutseid, hädasõnumeid ja hädatrafikut, hoolimata sellest, kust need on pärit; nad peavad samuti viivitamata vastama niisugustele kutsetele ja astuma kõik võimalikud sammud abiandmiseks, kuivõrt hädakutset seda nõuab.

Telegraafilise üleande kiirus ei tohi häda juhul üldiselt ületada 16 sõna minutis.

260. Hädasolevate laevade jaamadel tuleb kasutada rahvusvahelist hädalainet, nimelt 500 kts/s (600 m), eelistatavalt A₂- või B-tüüpi. Laevajaamad, kes ei saa saata rahvusvahelisel hädalainel, kasutavad oma normaalset kutsunglainet.

Hädasolevate õhusõidukite jaamad peavad üle andma hädakutset nende kindel- või maajaamade valvelainel, kes võivad talle abi anda: meresõidu talituse jaamadele 500 kts/s (600 m) lainel, õhusõidutalituse jaamadele — 333 kts/s (900 m) lainel. Tarvitada tuleb A₂- või A₃-tüüpi laineid.

Raadiotelefonijaamaga varustatud laevad peavad üle andma hädakutset 1650 kts/s (182 m) lainel.

Iga hädas oleva sõiduki jaam võib siiski kasutada ka ükskõik milliseid abinõusid tähelepanu äratamiseks, oma asendi teatamiseks ja abi saamiseks.

261. Hädatrafiku tervel kestusel on kõigile jaamadele, kes on teadlikud sellest trafikust, kuid ei võta sellest osa, keelatud:

1) kasutada hädalainet (500 kts/s — 600 m) või laineid, millel teoneb hädatrafik:

b) kasutada B-tüüpi laineid.

262. Liikuvtalituse jaam, kes jälgib hädatrafikut, võib pärast hädatrafiku korraldamist jätkata oma normaalset talitust järgmistel tingimustel:

1) ta ei tohi tarvitada eelmises (261) paragrahvis tähendatud laineid;

2) ta võib kasutada A₁-tüüpi laineid, arvatud välja need, mis võiksid segada hädatrafikut;

3) ta võib kasutada A₂- või A₃-tüüpi laineid ainult liikuvtalitusele määratud astmikes, mis ei sisalda hädatrafiku jaoks tarvitavat sagedust [500 kts/s (600 m) lainet ümbritsev astmik ulatub 385—550 kts/s (779—545 m)].

263. Hädasignaali või hädakutset kuules peavad kõik liikuv- ja maajaamad (ka kaitsevälised) viivitamata katkestama igasuguse üleandmise, mis võiks segada hädakutseid või hädasõnumeid, ning jälgima hädatrafikut, ka siis, kui nad ise ei võta sellest osa.

Samuti peavad raadiolevi- ja erakatse- ning amatöörjaamad viivitamata katkestama saatmise, kui nad kuulevad hädasignaali või hädakutset või kui nad saavad riigiraadiojaamalt või postiametkonna asutiselt sellekohase hoiatuse.

264. Iga liikuvtalituse jaam, kes viibib hädasoleva laeva, õhusõiduki või muu sõiduki läheduses, võib, kui ta selle paratamatuks peab, sundida vaikima kas kõiki liikuvtalituse jaamu selles piirkonnas, või ühtainsat jaama, kes segab hädatrafikut. Mõlemal juhul kasutatakse reglementaarset lühendit QRT, millele järgneb sõna DETRESSE või HÄDA. Need märkused adresseeritakse kas „kõigile“ (CQ) või ainult ühele jaamale, vastavalt juhule.

265. Kui hädasolev jaam ise tahab sundida vaikima teisi jaamu, talitab ta eelmises (264) paragrahvis kirjeldatud menetlust, asendades sõna „DETRESSE“ või „HÄDA“ hädasignaaliga ..... (SOS).

266. Kui hädatöö on lõpnud või kui vaikusepidamine enam tarvilik ei ole, saadab jaam, kelle käes oli selle töö juhtimine, hädalainel ja, kui vaja, hädatrafikuks kasutatud lainel, sõnumi, mis kannab aadressi CQ ja mis näitab, et hädatöö on lõpnud. Sel sõnumil peab olema järgmine kuju:

Kutsungmärk CQ (kolm korda), sõna „de“, sõnumit üleandva jaama kutsungmärk, hädasignaali, sõnumi telegraafilise andmise kellaaeg, hädasolnud liikujaama nimi ja kutsungmärk, sõnad „trafic detresse terminé“ (hädatrafik lõpetatud).

267. Iga liikuvjaama juht või tema asetäitja, kes on andnud hädasignaali või hädakutse ja selle järele loeb abi ülearuseks, peab viivitamata teatama sellest kõigile raadiojaamadele, kes asuvad tema liikuvjaama tegevuse piirkonnas. Selle teate andmise järel peab liikuvjaam veenduma, kas kõik raadiojaamad, kes andsid talle hädakutse vastuvõtutõenduse, on aru saanud sellest teatest. Kui abist loobumise teate peale pole saadud kviitungit, peab ta välja kutsuma vastava jaama ja küsima, kas teade on hästi vastu võetud.

268. Kiirvajadussignaali raadiotelegraafilises talituses koosneb rühma XXX kolmekordsest kordamisest. See tuleb anda üle nii, et iga rühma tähed ja üksteisele järgnevad rühmad oleksid üksteisest hästi lahus. Signaal saadetakse kutsungi ees.

Kiirvadjadussignaali raadiotelefonilises talituses koosneb kolm korda korratud väljendusest PAN (mis vastab sõna „panne“ prantsuskeelsele hääldamisele); see saadetakse kutsungiga ees.

269. Kiirvadjadussignaali tähendab, et kutsuval jaamal on anda üle väga kiire sõnum, mis puutub laeva, õhusõiduki või mõne muu sõiduki julgeolekusse, või mõne pardal asuva või pardalt nähtava isiku julgeolekusse.

Õhusõiduki poolt saadetud kiirvadjadussignaali, millele ei järgne sõnumit, tähendab, et õhusõiduk on raskusis ja sunnitud maanduma (või veele laskuma) ja ei saa saata sõnumit, kuid ei vaja viivitamata abiandmist.

270. Kiirvadjadussignaali on eesõigus kõigi teiste sõnumite ees, välja arvatud hädasignaali. Kõik liikuvjaamad või maajaamad, kes seda kuulevad, peavad hoolitsema selle eest, et nad ei segaks kiirvadjadussignaali jaoks saadetud sõnumi üleandmist.

271. Kiirvadjadussignaali tarvitamisel peavad sõnumid, millele see signaal eelneb, olema koostatud lihtkeeles, välja arvatud laevade vahel või laeva- ja rannajaama vahel vahetatavate arstlike nõuannete sõnumid.

272. Liikuvjaamad, kes kuulevad kiirvadjadussignaali, peavad jääma kuulama vähemalt kolme minuti jooksul. Selle ajajärgu möödumisel ja kui mingit kiirvadjadussõnumit pole kuulnud, võivad nad jätkata oma normaalset talitust.

Maa- ja pardajaamad aga, kes on ühenduses teisel lainel kui kiirvadjadussignaali ja sellele järgneva kutsungi üleandmiseks kasutatav laine, võivad peatumata jätkata oma normaalset töötamist.

273. Kiirvadjadussignaali võib üle anda ainult liikuvjaama kandva sõiduki juhi või sõiduki eest vastutava isiku korraldusel.

274. Julgeolekusignaali raadiotelegraafilises talituses koosneb rühma TTT kolmekordsest kordamisest. See tuleb anda üle nii, et iga rühma tähed ja üksteisele järgnevad rühmad oleksid üksteisest hästi lahus. Signaalile järgneb sõna „de“ ja seda saatva jaama kutsungimärk kolm korda.

Julgeolekusignaali raadiotelefonilises talituses koosneb kolm korda korratavast sõnast „SÉCURITÉ“ (mis vastab sõna „sécurité“ prantsuskeelsele hääldamisele).

275. Julgeolekusignaali tähendab, et seda saatev jaam hakkab andma üle navigatsiooni julgeolekusse puutuvat sõnumit või tähtsaid meteoroloogilisi hoiatusi sisaldavat sõnumit.

Julgeolekusignaali ja sellele järgnev sõnum antakse üle hädalainel või ühel lainel, mis häda juhul on lubatud tarbekorral tarvitada (§ 260).

276. Meresõidu liikuvtalituses, väljaspool kindlat kellaega üleantavaid sõnumeid, peab julgeolekusignaali üle antama esimese ettetuleva vaikuseperioodi lõpu poole ning sõnum saadetakse kohe pärast vaikuseperioodi.

Meteoroloogiliste hoiatussõnumite, tsükloonide ja tormide hoiatusteadete, hädaohtlike jää ja vrakkide olemasolu teadete ning igasugustesse muudesse, navigatsiooni ähvardavatesse hädaohtudesse puutuvate teadete juhul peab julgeolekusignaali ja sellele järgnev sõnum antama üle viivitamata, kuid need tulevad korjata järgneval esimesel vaikuseperioodil.

277. Kõik jaamad, kes julgeolekusignaali kuulevad, peavad jääma kuulama selle signaali saatmise lainel, kuni sõnum, millele eelneb see signaal, on lõpetatud. Peale selle nad peavad pidama vaikust igal lainel, mis võiks segada seda sõnumit.

278. Hädasignaal, hädakutse, hädasõnum ja julgeolekusignaal tuleb anda CQ-teatena, s.t. kõigile.

Eesti maajaamad, kes kuulevad hädakutset või hädasõnumit, peavad selle sisu viivitamata edasi teatama:

- 1) laevade suhtes —
  - a) veeteede valitsusele;
  - b) päästeseltsidele;
  - c) hädasoleva sõiduki omanikule, selle volinikule või peremehele mak-
suta teatena (postikõnena) telefoniteel, kui need asuvad riigi piiri-
des ja kui selline teatamine võimalikuks osutub;
- 2) lennukite suhtes —
  - a) lähemale lennujaamale;
  - b) Teedeministeeriumile.

Eesti maajaamad, kes võtavad vastu hädakutse, peavad selle viivitamata edasi andma raadiotelegraafi ja ka raadiotelefoni teel ka kõigile laevajaa-
madele ja peale selle informeerima hädakutsest ka Riigi ringhäälingut, kes
kohe levitab selle teate ringhäälingus.

279. Kiirvajadussignaal peab aadressitama teatud jaamale. Kiirvaja-
dussõnumi vastuvõtul jaam peab talitama abiandmise suhtes selle sõnumi
sisu kohaselt.

280. Julgeolekusõnum peab viivitamata teatama jaama poolt, kes
selle vastu võttis: laevade suhtes — veeteede valitsusele ja mereside üle-
male, lennukite suhtes — lennujaamadele ja Teedeministeeriumile.

281. Laevajuhid neil laeval, mis on varustatud raadiotelegraafilise
seadmega ja sõidavad Balti meres, on kohustatud teatama nende raadiojaa-
made tööpiirkonnas leiduvaile laevadele kui ka lähimale rannajaamale and-
med, mis puutuvad navigatsiooni takistustesse, väliste tulelaevade või tule-
poiude lahtipääsmistesse, tähelepandud miinidesse või teistesse nende poolt
tehtud tähtsaisse tähelepanekuisse.

Nende teadete laialisaatmine vastava laevajaama poolt toimub CQ-
adresseeritud julgeolekusõnumina. Teade peab olema kokku seatud liht-
keeles ja sellele peab eelnema julgeolekusignaal.

Niipea kui laev jõub Eesti rannajaama tööpiirkonda, annab ta sama
julgeolekusõnumi üle ka sellele jaamale.

282. Õhusõidu julgeoleku ja lennuühenduse korrapärasuse kindlusta-
miseks vajalikkude raadiotelegrammide, radiokõneluste ja teadete alla kuulu-
vad, peale 242 paragrahvis loendatute, veel järgmised sõnumid:

- 1) õhusõitjaile antavad navigatsiooni teated;
- 2) meteoteated (OBS);
- 3) õhusõidu eksploatatsiooni teated;
- 4) õhusõidukite lähtumise (QAD) ja saabumise (QAA) teated;
- 5) õhusõidukite asendi teated (QTH), ja
- 6) kohtade tellimise teated.

283. Õhusõitjaile antavate navigatsiooni teadete alla kuuluvad õhu-
sõidu julgeolekut kindlustavad igasugused teated raadiomajakate riketest,
lennuvälja pinna järskudest muudatustest j.n.e.

284. Õhusõidu eksploatatsiooni teadeteks loetakse sõnumid, millede
vahetamine on hädatarvilik lennuühenduse korrapärasuse saavutamiseks.

Need võivad sisaldada teateid või korräldusi personaali ja materjalide
kohta või õhusõidukite liiklemise kohta (näit. lenduri ümberpaigutamise,

tagavaraosade kohalesaatmise, õhusõiduki hilinemise, lisamaandumise j.n.e. kohta).

285. Õhusõidukite lähtumise ja saabumise teated tuleb põhimõtteliselt üle anda koostatult „Lähtumise ja saabumise teadete koodis“.

Nende lähtumise ja saabumise teadete andmine aerodroomide vahel peab toimuma järgmiselt:

1) lähtumise teated saadetakse esimesele aerodroomile, kus õhusõiduk kavatseb maanduda, ja lennuliini lõpp-aerodroomile;

2) saabumise teated saadetakse viimasele aerodroomile, kust õhusõiduk väljus; kui saabumispunkti aerodroom on lennuliini lõpp-aerodroom, saadetakse saabumise teade peale selle veel lennu alguse aerodroomile;

3) kui õhusõiduk saabumisel või lähtumisel on hilineanud ühe tunni või rohkem oma normaalse tunniplaani ajast, peab hilinemist konstateerinud aerodroom sellest teatama kõigile õhusõiduki teel asuvaile maandumispunktidele;

4) avalikku vedu mittetoimetavate õhusõidukite lähtumise ja maandumise teateid vahetatakse ainult lennuliini lõpp-aerodroomide vahel;

5) kui mõni aerodroom saab teada, et õhusõiduk on pärast väljalendu muutnud oma sõidusihi, peab ta sellest teatama käesoleva paragrahvi p.p. 1 ja 2 ettenähtud aerodroomele;

6) kui korrapärasel lennuliinil kursseeriva õhusõiduki väljalend jääb ära, tuleb sellest vastava teatega viivitamata informeerida kõiki aerodroome, kus õhusõiduk normaalselt peaks maanduma;

7) kui õhusõiduk lennutee või selle osa lendab läbi kiiremini kui tunni ajaga, peab selle õhusõiduki lähtumisteade antama üle kiirteatena (D).

286. Pisut aega pärast väljalendu aerodroomilt ja enne aerodroomile saabumist peab ka õhusõidukijaam andma kas raadiotelegraafi või -telefoni teel oma lähtumise või saabumise teate. Lähtumisteade peab sisaldama peale lähte-aerodroomi nimetuse ka sihtaerodroomi nimetuse.

287. Õhusõidukite asendi teadeteks loetakse teateid, mis sisaldavad andmeid õhusõiduki kauguse kohta kilomeetris lähimast signaalpunktist ja õhusõiduki suuna kohta selle punkti suhtes.

Raadiosaatejaamaga varustatud ja avalikuks veoks määratud õhusõidukid, mis lendavad üle rahvusvaheliste lennuliinide jaoks kindlaksmääratud signalisatsioonipunktide, peavad teatama oma asendi vastavaile õhusõidujaamadele.

288. Õhusõidujaamad peavad küsima õhusõidukijaamadelt nende asendit ainult siis, kui signalisatsioonipunktide poolt antud andmed näivad olevat puudulikud kokkupõrke ärahoidmiseks.

Kui on karta õhusõidukite kokkupõrget lennuliinil, peavad nende sõidukitega ühendust pidavad õhusõidujaamad teatama neile sellest hädaohust.

289. Õhusõiduk, kes lennu kestel muudab oma sihtkoha, peab sellest teatama aerodroomile, kellega ta ühenduses seisab.

290. Kohtade tellimise teadetega on lubatud aerodroomel asuvaile õhusõiduseltside kontoreile kinni panna kohti, mis neile on vaja õhusõidukite pardal oma klientide jaoks (reisijaile või kaubasaatjaile). Need teated peab seatama kokku kohtade tellimise koodis.

291. Käesolevas peatükis ettenähtud inimelu ja navigatsiooni julgeoleku teadete talituse korra kohta annab postivalitsuse direktor juhtnõõrid kokkukõlas maksvate rahvusvaheliste mere- ja õhusõidu raadiotalituse määrustega.

17. peatükk.
Eritalitused.

292. „Eritalituseks“ nimetatakse teleühenduse talitust, mis toimub mõnesuguseks kindlapiiriliseks üldkasulikuks otstarbeks ja pole avatud üldtarvituslikuks läbikäimiseks.

Eritalituse liiki kuuluvad:

- 1) raadiopeilungi (raadiogoniomeetiline) talitus;
- 2) raadiomajakate talitus;
- 3) meteoroloogiline talitus;
- 4) mere- ja õhusõiduteated;
- 5) mitme sihtkohaga raadiotelegrammid;
- 6) CQ-ajakirjanduslikud teated jm.

Eritalitused seatakse sisse ja neid toimetatakse raadiojaamades tarvituse järgi postivalitsuse direktori korraldusel. Andmed sääraseid eritalitusi toimetavate raadiojaamade kohta avaldatakse vastavais rahvusvahelisis nomenklatuures.

293. Raadiogoniomeetrilises talituses määratakse raadiogoniomeetriliste jaamade poolt eriaparatuuride abil kindlaks teiste jaamade saatete suund või geograafiline asend.

294. Raadiogoniomeetrilises normaalses talituses peavad rannajaamad võima võtta peilungeid ja teatada neist laevajaamadele kas ainult 500 kts/s sagedusel (600 m), või ainult 375 kts/s sagedusel (800 m), või ükskõik kummal neist sagedusist.

295. Õhusõidukijaam, kes soovib saada peilungit, peab kutsuma raadiogoniomeetrilist jaama 333 kts/s sagedusel (900 m lainel), või mingil teisel lainel, mis on määratud õhusõiduki lennuteele. Igal juhul aga, kui õhusõidukijaam viibib rannajaamade läheduses ja nõuab neilt peilungit, peab ta kasutama nende rannajaamade sagedusi.

296. Raadiomajakate talituse all mõistetakse raadiomajakate poolt saadetavate raadioelektriliste või allvee-akustiliste signaalide abil laevajaamadele goniomeetriga hea mõõtmise võimaldamist. Need signaalid peavad olema valitud nii, et ei tekiks mingisugust kahtlust vahetegemises kahe või mitme raadiomajaka vahel.

297. Raadiomajakatena võidakse mere- ja õhusõidu huvides kasutada:

- 1) pärisraadiomajakaid, mis asuvad kindlal maal või alatiselt ankrus seisvail laevadel; need raadiomajakad võivad olla ringsaatega või suundsaatega;
- 2) kindeljaamu, rannajaamu või õhusõidujaamu, mis on määratud töötama raadiomajakatena liikuvjaamade nõudmisel.

298. Meresõidu pärisraadiomajakad peavad kasutama 290—320 kts/s (1034—938 m) A_1 - või A_2 -tüüpi laineid, õhusõidu pärisraadiomajakad aga — 350—365 kts/s (857—822 m) ja 255—290 kts/s (1176—1034 m) A_1 - või A_2 -tüüpi laineid.

Teised raadiomajakatena töötavad jaamad võivad kasutada oma normaalset sagedust ja normaalset saatetüüpi.

299. Riik ei võta enda peale mingit vastutust raadiogoniomeetriliste jaamade poolt või raadiomajakate saatete järgi toimetatud ebatäpsate peilungite tagajärgede eest.

300. Meteoroloogilisteks raadiotelegrammideks ja sõnumiteks loetakse observatooriumide ja nende vaatluspunktide poolt antavad:

- 1) sünoptilised meteoroloogilised sõnumid, s. t. teatud piirkonna kohta käivad ülevaatlikud ilmateated;
- 2) ilmaennustusteated;
- 3) meteoroloogilised üldolukorra sõnumid;
- 4) meteoroloogilised hoiatussõnumid (tormide ja tsükloonide lähene- misest jne.), ja
- 5) kellaajasignaaliid.

301. Meteoroloogiliste raadiotelegrammide ja sõnumite ning jää- ja navigatsiooniteadete raadioteel vahetamise kord määratakse kindlaks posti- valitsuse direktori poolt kokkuleppel asjast huvitatud asutistega.

Nende sõnumite ja teadete üleandmise kiirus peab olema niisugune, et signaalide lugemine oleks võimalik ka operaatoril, kes omab teise klassi kutsetunnistuse.

302. Liikuvtalituse jaamadele määratud kellaajasignaaliid ja meteoro- loogiliste sõnumite üleandmise kestel „Kõigile“ (CQ, „à tous“) peavad vaikima kõik selle talituse jaamad, kelle üleandmine võiks segada tähen- datud signaalide ja sõnumite vastuvõttu.

303. Meteoroloogilised hoiatussõnumid ja teated, mis sisaldavad and- meid hädaohtliku jää, kardetavate vrakkide või navigatsiooni ähvardava muu hädaohu kohta, antakse ranna- või liikuvjaamade poolt üle viivitamata ja korratatakse esimese ettetuleva vaikusperioodi lõpul. Need teated antakse liikuvjaama poolt üle ka teistele naabruses olevaile liikuvjaamadele ja vasta- vaile navigatsiooni juhtivaile asutisile esimesel rannikupunktil, millega saa- dakse luua ühendus. Neile teadetele eelneb julgeoleku signaal.

304. Peale §§ 300 ja 303 ettenähtud korrapäraste meteoroloogiliste informatsioonide ja jäätadete, mis on adresseeritud kõigile (CQ), on selleks määratud radiojaamad kohustatud saatma liikuvtalituse jaamadele neid samu teateid ka igakordse nõudmise peale eraldi.

305. Mitme sihtkohaga telegrammideks nimetatakse poliitilisi, kauban- duslikke jne. informatsioone ja uudiseid, mis raadioteel saadetakse teatud asutiste poolt mitmesugustesse sihtkohtadesse mitmesugustele adressaatidele kas sisemaalises või välismaalises läbikäimises. Niisugused teated ei tohi sisaldada ühtki lauset, kuulutust või teadaannet, millel on isikliku teate ise- loom. Saatja on kohustatud teatama postivalitsuse direktorile nende teadete adressaatide aadressid.

Adressaadil on lubatud vastu võtta ja kasutada ainult neid telegramme, mille kohta ta on kokku leppinud saatjaga.

306. Mitme sihtkohaga telegrammid antakse üle teatud kellaegadel ja sisaldavad aadressina teksti ette paigutatud kokkuleppesõna. Need tele- grammid võivad olla kokku seatud lihtkeeles, või kokkuleppe- (code-) keeles, või segakeeles. Šifreeritud keele tarvitamine ei ole lubatud. Lihtkeelena on lubatud kas prantsuse keel, lähtemaa poolt määratud keel või sihtmaa keel.

Telegraafiasutiste ülemail on õigus kokkuleppekeele või segakeele tar- vitamise korral nõuda adressaadilt või saatjalt vastava koodi esitamist.

307. Mitme sihtkohaga telegramme võivad Eestis vastu võtta aja- kirjanduse agentuurid — levitamiseks publikule, ajalehed ning ajakirjad — avaldamiseks oma väljaannetes, ja mitmesugused ettevõtted ning isikud — oma huvides kasutamiseks. Neid telegramme vastu võtta soovijad peavad täitma järgmisi tingimusi:

1) nad peavad olema saavutanud niisuguseid telegramme saatva asutise või isikuga sise- või välismaal kokkuleppe nende telegrammide vastuvõtmiseks;

2) kokkuleppe kohta peab postivalitsusele olema saabunud teade sise-maaliselt ettevõttelt või vastava välismaa telegraafivalitsuselt, kellele alluv raadiojaam levitab neid telegramme, ja

3) nad peavad olema muretsenud nende telegrammide vastuvõtmiseks loa.

308. Mitme sihtkohaga telegrammide vastuvõtmise ja üleandmise korra määrab kindlaks postivalitsuse direktor, kes annab ka lubasid nende telegrammide saatmiseks või vastuvõtmiseks.

309. Kõik muud eritalitused, nagu CQ-pressi- ehk ajakirjanduslike teadete levitamine, arstlike nõuannete saatmine raadiojaamade kaudu liikuvtalituses, standartlainete saatmine jne., seatakse sisse ja korraldatakse postivalitsuse direktori poolt tarviduse järgi.

18. peatükk.

Raadiolevitalitus.

310. Raadiolevitalituse alla kuuluvad 1) telefonilise raadiolevi (ringhäälingu) talitus ja 2) vaatelise raadiolevi (televisiooni) talitus. Neid talitusi toimetavad riiklikud raadiolevijaamad.

311. Raadiolevitalituses on keelatud:

1) võtta saatekavasse ettekandeid või teateid, mis on riigi julgeoleku, avaliku korra, seaduse või kõlbluse vastased, või mis võivad solvata rahvuslike või usulisi tundeid või sisaldada solvavaid ütlusi välisriikide suhtes;

2) levitada saatekavas ettenähtud ettekannetes ja nende vahel kaubanduslikku või muud puhtärilist reklaami; see keeld ei käi ettekannete vahe- aegade kohta, mille kestus on üle ühe tunni;

3) edasi anda raadiotelegraafilisi või -telefonilisi kindlale adressaadile määratud isikliku sisuga teateid, välja arvatud hädateated.

312. Raadiolevi hädateadeteks nimetatakse teateid, mida jaamal on õigus välja saata järgmistel juhtudel:

1) kui mõni haigla või arst soovib kohale kutsuda kellegi haige omak- seid või sugulasi põhjendusega, et see isik on raskesti haige ja kutsutavaid ei ole läinud korda kätte saada mingi muu ühenduse abil;

2) kui soovitakse selgitada kellegi kadumaläinud või tagaotsitava isiku asukohta;

3) kui teatud arsti, keda mingi muu ühenduse abil ei saadud kätte, kiiresti kutsutakse raskesti haigestunud või haavatud isiku juurde;

4) politsei poolt levitatavad ühiskondliku julgeoleku kohta käivad teated.

Peale eelpoolloendatud teadete võivad raadiolevijaamad anda ka vastusi kuulajate poolt esitatud küsimustele.

313. Raadiolevi saatekavad tuleb üle anda kindlatel kellaaegadel ja kindlaksmääratud lainetega, mis ette teatavaks tehakse kõigile.

314. Raadiolevi saatekavasid vaatab läbi saatekava komitee, kuhu kuuluvad peale P.-t.-t. ja raadio seaduses ettenähtud liikmete raadionõukogu esitamisel ja Teedeministri kinnitamisel veel Riigi ringhäälingu, Tallinna konservatooriumi, Ajakirjanikkude Liidu, Eesti Hariduse Liidu, Talumajanduse Nõuande Büroo ja teiste kultuur- ja hariduslike organisatsioonide esindajad.

Saatekava komitee esimehe ja tema kaks abi valib komitee kaheks aastaks.

315. Saatekava komiteel on õigus teha ettepanekuid ettekannete kava muutmiseks, täiendamiseks ja ümberkorraldamiseks nende vääristamise otsustarbel, arvestades raadiolevi ettevõtte ainelisi võimalusi ja silmas pidades tingimust, et kulud saatekava peale tehtaks ratsionaalselt.

316. Saatekava komitee istungeid peetakse tarviduse järgi, kuid vähemalt kord kuus, eeldusega, et ettekannete kava üldjoontes oleks heaks kiidetud komitee poolt.

317. Saatekava komitee koosolek on otsusevõimeline, kui koos on vähemalt kolm liiget, nende seas esimees või üks tema abidest.

Komitee otsused tehakse lihthäälteenamusega. Need otsused protokollitakse ja esitatakse Riigi ringhäälingu juhatusel. Igal komitee liikmel on õigus lasta protokollida oma eriarvamus.

318. Saatekava komitee otsused, mille kohta ükski koosolekust osavõttest komitee liige ei ole avaldanud eriarvamust, võetakse täitmisele. Komitee otsused aga, mille kohta on avaldatud eriarvamus, esitatakse komitee esimehe kaudu Riigi ringhäälingu nõukogule.

319. Komitee asjaajamist toimetab Riigi ringhäälingu juhatus ja komitee koosolekuid peetakse Riigi ringhäälingu juhatusel ruumides.

19. peatükk.

Erakats- ja amatöörjaamade talitus.

320. Erakatsjaamade talitusse kuulub sõnumite, märkide, helide ja kujutiste raadioelektriline edasiandmine teaduslike ja õppeasutiste, hariduslike ja kunsti organisatsioonide ning eratevõtete ja teaduslikul alal töötavate eraisikute poolt sisseseatud väikese võimsusega raadiojaamadest.

Amatöörjaamade talituse alal mõistetakse samalaadi sõnumite, märkide, helide ja kujutiste raadioelektrilist ülekannet raadioklubide või üksikute eraisikute poolt sisseseatud väikese võimsusega raadiojaamadest.

321. Erakats- ja amatöörjaamad võivad toimetada ainult raadioelektri teaduse või tehnika arendamiseks määratud raadioelektrilisi katseid ja saata ning vahetada ainult neisse katsetesse puutuvaid sõnumeid. Lubatud on ka isikliku iseloomuga märkmed, millede jaoks nende tähtsusetuse tõttu ei tule arvesse üldtarviliku telegraafi, telefoni ja raadiotalituse kasutamine.

322. Erakats- ja amatöörjaamades on absoluutselt keelatud:

- 1) üle anda kolmandailt isikuilt päritolevaid teateid;
- 2) üle anda ükskõik millist reklaami ja propagandat;
- 3) kasutada jaama morsesignaalide saatmise ja vastuvõtmise harjutamiseks;

4) saata märke ja teateid, mis ei ole kättesaadavad hariliku (lühilainete) vastuvõtuaparaadiga;

5) astuda ühendusse erakats- või amatöörjaamadega välismaal, kelle telegraafivalitsused on selle ära keelanud, samuti ka loatunnistusetu jaamadega (salasaatejaamadega).

323. Erakats- ja amatöörjaamade töötamisaeg ei ole piiratud, kuid jaamade omanikud peavad enne jaamaga tööleasumist veenduma, et nad ei sega teisi raadiotalitusi. Segamise korral tuleb töö viivitamata lõpetada.

324. Sõnumite vahetus peab toimuma ainult lihtkeeles, kusjuures tarvitada võidakse sisemaalises läbikäimises kohalikke keeli, välismaade era-

katse- ja amatöörjaamadega läbikäimises aga mõnd üldtuntud keelt. Sala-keelte tarvitamine on keelatud.

325. Välismaade erakatse- ja amatöörjaamadega raadiotelegraafilises läbikäimises võib kasutada Rahvusvahelises Raadioreglendis ettenähtud lühendeid, kui ka amatöörjaamade talituses üldiselt tarvitavat amatööride koodi.

326. Saadete sisu ei tohi milgi tingimusel olla riigi julgeoleku, avaliku korra, seaduse või kõlbluse vastane; ka ei tohi saated solvata rahvuslikke või usulisi tundeid. Sõnumite vahetamisel tuleb hoiduda igasugustest isiklikkudest solvavaist ütlustist.

327. Erakatse- ja amatöörjaamad on kohustatud oma töötamise ajal tihti ja selgesti üle andma oma kutsungmärki sagedate intervallidega.

328. Erakatse- ja amatöörjaamade omanikud peavad kinni pidama kõigist Teleühenduste Konventsioonis ja sellele lisatud Raadioühenduste Reglendis kindlaksmääratud üldreegleist, kui ka käesoleva määrustiku eeskirjadest. Erilist tähelepanu peavad nad pöörama segamiste ärahoidmise eeskirjadele. Tarviduse korral annab postivalitsuse direktor juhtnööre erakatse- ja amatöörjaamade kasutamise alal.

20. peatükk.

Maksud ja kindlustused.

329. Raadiojaamade ja -seadmete ja raadiotalituste kasutamine on maksuline. Maksu võetakse käesoleva määrustiku alusel raadiotariifis ja rahvusvahelistes kokkulepetes ettenähtud määral.

Maksud liigituvad: 1) jaamade ja seadmete maksudeks ja 2) talitusmaksudeks.

330. Jaamade ja seadmete maksu võetakse kõigi eratarvituslike raadiojaamade ja -seadmete pealt nende kontrollimise ja järelevalve eest. Seda maksu võetakse poolaasta viisi kalendripoolaasta järgi, kusjuures maks tuleb tasuda ette vähemalt poolaasta eest korraga, alanud poolaasta esimese kuu jooksul, ilma meeletuletusest. Esmakordselt võetakse maksu saatejaama ülesseadjalt (omanikult või valdajalt) jaama ehitamise ja ülesseadmise loa väljaandmise kalendripoolaastast alates, saatejaama või vastuvõtuseadme kasutajalt — kasutamiseloa väljaandmise kalendripoolaastast alates.

331. Välismaaliste liikuvjaamade raadioseadmete järelevaatuse eest Eesti territooriumil võetakse ühekordset kontrollimise ja järelevalve maksu. Selle maksu on jaama omanik või jaama eest vastutav isik kohustatud tasuma otse järelevaatusel.

332. Jaamade ja seadmete maksust on vabad üldtarvituslikud ja eriotstarbelised riigi raadiojaamad ja -seadmed, Riigi ringhäälingu saatejaamad ja riiklike lennujaamade raadiojaamad.

333. Talitusemaksu võetakse raadiotalituste kasutajailt kindeltalituses, liikvitalituses ja eritalituses.

Talitusmaksud jagunevad:

- 1) raadiotelegrammide,
- 2) raadiokõnede ja
- 3) eritalituste maksudeks.

334. Raadiotelegrammide eest võetakse järgmisi makse:

1) raadiotelegrammi vahetamisel liikuvjaama ja kindlal maal asuva telegraafiasutise vahel —

- a) liikuvjaama sõnataksi (kui see on määratud),
- b) maajaama sõnataksi,
- c) harilikul telegraafiliinil edasisaatmise sõnataksi,
- d) saatja poolt nõutud lisatoimingute taksi;

2) raadiotelegrammi vahetamisel kahe liikuvjaama vahel —

- a) lähteliikuvjaama sõnataksi (kui see on määratud),
- b) maajaamade sõnataksi, kui mingi maajaam võtab osa raadiotelegrammi üleandmisest,
- c) harilikul telegraafiliinil edasisaatmise sõnataksi, kui raadiotelegramm üle antakse ka telegraafiliini kaudu,
- d) sihtliikuvjaama sõnataksi (kui see on määratud),
- e) saatja poolt nõutud lisatoimingute taksi.

335. Eelmises paragrahvis (334) toodud maksud nõutakse sisse raadiotelegrammi saatjalt, selle raadiotalitusesse andmisel.

Raadiotelegrammi saabumisel sissenõutavad käskjala kulud ja sihtasutuse või liikuvjaama poolt kindlakstehtud lubamatute sõnaliidete ja sõnamoonutuste kohta käivad maksud nõutakse sisse raadiotelegrammi adressaadilt. Adressaadilt nõutavate maksude tasumisest keeldumise puhul peetakse raadiotelegramm kinni.

336. Kiirraadiotelegrammi (§ 214) saatjalt võetakse peale ühekordse liikuvjaama ja maajaama maksu kahekordne harilik telegraafiliinide sõnamaks.

337. Kokkuleppekeelsete (CDE) raadiotelegrammide raadiotelegraafimaks alandatakse samavõrt, kui samade raadiotelegrammide traaditelegraafimaks.

Laevajaamade-vahelises läbikäimises, kas otseteed või ainult ühe rannajaama kaudu, võrdub kokkuleppekeelsetele (CDE) raadiotelegrammidele kohaldatav maks alati $\frac{6}{10}$ täiest maksust.

Seda maksualandust kohaldatakse alati ka raadiotelegraafilise edasiüleandmise (=RM=) eest võetavaile maksudele.

338. Välismaalise telegrammi pealt võetavat maksu alammäära, mis võrdub 5 sõna maksule, ei tarvitata raadiotelegrammi raadiotelegraafilisel kulgemisteel (s.o. maajaama ja liikuvjaama vahel või liikuvjaamade endi vahel), vaid ainult raadiotelegrammi üleandmisel traaditelegraafi liinidel.

339. Maajaama kasutamisel vahetalitajana liikuvjaamade vahel võetakse ainult ühekordne maajaama maks. Kui maajaam tarvitab üleandva liikuvjaama suhtes teissugust sõnataksi, kui vastuvõtva liikuvjaama suhtes, võetakse neist kahest sõnataksist kõrgem taks.

340. Kindeltalituses radio kaudu vahetatavate telegrammide eest ei võeta raadiotelegrammide maksu, kuna need loetakse harilikudeks telegrammideks, mis maksustatakse traadikaudses läbikäimises käsitatavate taksid järgi.

Samuti ei võeta raadiotelegrammide maksu, kui selle üle on kokku lepitud vastava maaga, nende raadiotelegrammide eest, mis vahetatakse otse maajaamade vahel.

341. Raadiotelefoniliste kõneluste eest võetakse kõne nõudjalt järgmisi makse:

- 1) kõneluse puhul liikuvjaama ja kindlal maal asuva abonentkõnekohta vahel —
  - a) liikuvjaama kõnemaksu (kui see on määratud),
  - b) maajaama kõnemaksu,

- c) harilikku traaditelefoni kõnemaksu,
- d) eriliigilise telefonikõne eest vastavat erimaksu;
- 2) kõneluse puhul kahe liikuvjaama vahel —
  - a) lähteliikuvjaama kõnemaksu (kui see on määratud),
  - b) maajaamade kõnemaksu, kui mingi maajaam võtab osa raadiokõne vahetamisest,
  - c) harilikku traaditelefoni kõnemaksu, kui raadiokõne üle antakse ka telefoniliini kaudu,
  - d) sihtliikuvjaama kõnemaksu (kui see on määratud),
  - e) eriliigilise telefonikõne eest vastavat erimaksu.

342. Traaditelefoniühenduse rikke puhul raadiotalituse kaudu vahetatavate telefonikõnede eest ei võeta eelmises (341) paragrahvis raadiotelefoniliste kõneluste kohta nähtud makse, kuna need loetakse harilikeks telefonikõnedeks ja maksustatakse traaditelefonikõnede vastavate takside järgi.

343. Telegrammide või sõnumite üleandmise eest raadiotelefoni teel saatejaamata liikuvjaamadele (s.t. ühesuunaliste raadiotelegrammide eest) võetakse telegrammi või sõnumi saatjalt:

- 1) liikuvjaama sõnataksi (kui see on määratud),
- 2) maajaama sõnataksi,
- 3) harilikul telegraafiliinil edasisaatmise sõnataksi.

344. Eritalituskaske võetakse:

- 1) raadiogoniomeetriliste toimingute eest;
- 2) kõigile (CQ) adressitud nende meteo- ning jää- ja navigatsiooni teadete eest, mis antakse mõnele liikuvjaamale tema nõudmisel eraldi (§.304);
- 3) mitme sihtkohaga telegrammide saatmise eest;
- 4) CQ — pressiteadete levitamise eest riigi raadiojaamade kaudu.

345. Raadioteel üleandmisel ei võeta ühtki maksu navigatsiooni juhtivate asutiste ja nende allüksuste, õhusõidu seltside ja organisatsioonide, nende volinikkude, ja laevu ning õhusõidukeid juhtiva personaali poolt saadetavate järgmist liiki raadiotelegrammide, raadiokõneluste ja teadete eest:

- 1) hädasõnumid (SOS, MAYDAY);
- 2) kiirvajadusteated (XXX, PAN);
- 3) julgeolekuteated (TTT, SÉCURITÉ);
- 4) teated jää, hukkunud laevade jäänuste ja miinide olemasolu, tsükloonnide ja tormide lähenemise ning poiude asukoha äkiliste muutumiste, tuletornide, meremärkide panemise aparaatide funktsioneerimise j.n.e. kohta;
- 5) liikuvtalituse kohta käivad ametiteated;
- 6) õhusõitjaile antavad navigatsiooni teated;
- 7) meteoteated (Obs);
- 8) õhusõidu eksploatatsiooni teated;
- 9) õhusõidukite lähtumise (QAD) ja saabumise (QAA) teated;
- 10) õhusõidukite asendi (QTH) ja
- 11) õhusõidukeil kohtade tellimise teated.

Punktides 8—11 loendatud teated on tariifikohasest maksust vabad ainult vahetamisel riiklikkude lennujaamade kaudu.

346. Maksuvabad on veel eriseadustes sellistena ettenähtud raadiotelegrammid, raadiokõnelused ja eritalitused.

Samuti on maksuvabad meteoroloogia jaamade ja nende vaatluspunktide poolt saadetavad sisemaalised meteoteated. Välismaalises läbikäimises võetakse nende teadete eest maksu vastava maaga sõlmitud erikokkuleppe kohaselt.

347. Üldkorrespondentsi või sõnumite vahetusest osavõtva raadiojaama omanik või valdaja on kohustatud tasuma kõik jaama kaudu vahetatud raadio-telegrammide, raadiokõnede ja muude raadiosõnumite eest kuuluvad maksud postivalitsuse arvete järgi ja postivalitsuse poolt määratud tähtaegadel.

Samas korras on raadiojaama omanik või valdaja kohustatud tasuma raadiojaamade nimestikkude ja muude jaamale sunduslikele talitusdokumentide muretsemisega seotud kulud.

348. Raadiotalituslikele maksude ja raadiotalituslikele dokumentide muretsemisega seotud kulude tasumise kindlustuseks on postivalitsuse direktoril õigus nõuda raadiojaama omanikult või valdajalt tagatissummat kuni 150 kroonini iga jaama kohta.

349. Raadiotalituse makse makstakse tagasi Telegraafimäärustikus ja Telefonimäärustikus ettenähtud juhtudel ja korras.

Samas korras makstakse saatjale tagasi liikuvjaamale kuuluv telegrammi maks 220 paragrahvis ettenähtud juhul.

Lõppmäärused.

350. Käesolev määrustik on aluseks raadiotalituse toimetamisel nii sise- kui ka välismaalises läbikäimises kõigis raadiojaamades, välja arvatud kaitseväe raadiojaamad ja seadmed.

Kaitseväejaamad peavad siiski kinni pidama eeskirjadest lainete tüüpide, kasutatavate sageduste ja kutsungmärkide suhtes, kuivõrt see puutub segamiste ärahoidmise ja inimelu ning navigatsiooni julgeolekusse.

351. Raadiotalituse kohta on maksvad ka Telegraafimäärustiku ja Telefonimäärustiku eeskirjad, kuivõrt käesolevas määrustikus selle kohta pole teisiti ette nähtud.

Kõiges selles, mis käesolevas määrustikus pole ette nähtud rahvusvahelise raadiotalituse suhtes, talitatakse maksvate rahvusvaheliste konventsioonide, kokkulepete, määrustikkude ja nõuannete järgi või vastavate välismaadega sõlmitud erikokkulepete kohaselt.

352. Käesoleva määrustiku lisades nr.nr. 1 ja 2 võib postivalitsuse direktor teha muudatusi ja parandusi, kooskõlas maksvate seadustega ja rahvusvaheliste konventsioonide, relementide, kokkulepete ja nõuannetega.

353. Igasuguste raadiotalituses tarvisminevate tähikute vormid määrab kindlaks postivalitsuse direktor. Tähikuid võib saada postiasutisest vastava tasu eest.

Neid tähikuid võivad lasta valmistada endile ka tarvitajad ise, kuid tähikud peavad vastama postivalitsuse direktori poolt kindlaksmääratud vormidele kui ka ametlikele tähikute trükile ja paberi headusele.

354. Rahvusvaheliste konventsioonide ja määrustikkude või sisemaaliste raadiotalituse puutuvate seaduste või määruste rikkumisel eesti jaamade poolt võtab postivalitsuse direktor tarvitusele kõik abinõud, mida ta vajalikuks arvab niisuguste rikkumiste vältimiseks ja tõkestamiseks. Sellisteks abinõudeks võivad olla peale vastaval juhul kriminaalkorras vastutusele võtmise ka jaama loatunnistuse tagasivõtmine või operaatori kõrvaldamine jaamast.

Iga jaama operaatori kohuseks on viivitamata teatada postivalitsusele oma otsekohese ülemuse kaudu igast määruse rikkumisest, mida ta on tähele pannud.

355. Käesoleva määrustiku eeskirjade vastu eksijad, kui seaduses ei ole ette nähtud teissugust karistust, võetakse vastutusele Kriminaalseadustiku § 122 alusel.

356. Käesolev määrustik hakkab maksma 1. oktoobril 1935. Selle maksmahakkamisega kaotab kehtivuse Teedeministri poolt 21. jaanuaril 1932 antud Raadiomäärustik (RT 14 — 1932) ühes kõigi paranduste ja täiendustega (RT 25 — 1932, 81 — 1933 ja 107 — 1933).

Tallinnas, 10. septembril 1935. Nr. 145.

Teedeminister O. Sternbeck.

Postivalitsuse direktor G. Jallajas.

Lisa nr. 1. §§ 158 ja 159 juurde.

Sageduse tolerantside ja ebastabiilsuste tabel.

	Kuni 1. jaanuarini 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad tolerantid	Pärast 1. jaanuarit 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad tolerantid	Kuni 1. jaanuarini 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad ebastabiilsused	Pärast 1. jaanuarit 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad ebastabiilsused
	±	±	±	±
A. 10 kuni 550 kts/s (30000 kuni 545 m):				
a) Kindeljaamad . . .	0,1%	0,1%		
b) Maajaamad	0,1%	0,1%		
c) Liikuvjaamad, mis kasutavad äratähendatud sagedusi . . .	0,5% ¹⁾	0,5% ¹⁾		
d) Liikuvjaamad, mis kasutavad sagedusastmikust üht mingisugust lainet . . .			0,5%	0,5%
e) Raadiolevi jaamad .	0,3 kts/s	0,05 kts/s		
B. 550 kuni 1500 kts/s (545 kuni 200 m):				
a) Raadiolevi jaamad .	0,3 kts/s	0,05 kts/s		
b) Maajaamad	0,1%	0,1%		
c) Liikuvjaamad, mis kasutavad sagedusastmikust üht mingisugust lainet . . .			0,5%	0,5%
C. 1500 kuni 6000 kts/s (200 kuni 50 m):				
a) Kindeljaamad . . .	0,05%	0,03%		
b) Maajaamad	0,1%	0,04%		

¹⁾ Tunnustatakse, et selles talituses on rohkesti sädesaatjaid ja lihtsaid auto-ostsil-laatorsaatjaid, mis ei suuda rahuldada seda tingimust.

	Kuni 1. jaanuarini 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad tolerantsid	Pärast 1. jaanuarit 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad tolerantsid	Kuni 1. jaanuarini 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad ebastabiilsused	Pärast 1. jaanuarit 1934 a. ülesseatud saatjate jaoks lubatavad ebastabiilsused
	±	±	±	±
c) Liikuvjaamad, mis kasutavad äratähendatud sagedusi . . .	0,1 %	0,1 %		
d) Liikuvjaamad, mis kasutavad sagedusastmikust üht mingisugust lainet . . .			5 kts/s	3 kts/s
e) Väikesevõimelised (kuni 250 watti antennis) kindel- ja maajaamad, mis töötavad kindel- ja liikuvtalituste ühisastmikes . .	1)	1)	5 kts/s	3 kts/s
D. 6000 kuni 30000 kts/s (50 kuni 10 m):				
a) Kindeljaamad . . .	0,05 %	0,02 %		
b) Maajaamad	0,1 %	0,04 %		
c) Liikuvjaamad, mis kasutavad äratähendatud sagedusi . . .	0,1 %	0,1 % (0,04 % ühisastmik- kude sageduste jaoks)		
d) Liikuvjaamad, mis kasutavad sagedusastmikust üht mingisugust lainet			0,1 %	0,05 %
e) Raadiolevi jaamad .	0,03 %	0,01 %		
f) Väikesevõimsuslikud (kuni 250 watti antennis) kindel- ja maajaamad, mis töötavad kindel- ja liikuvtalituste ühisastmikes	1)	1)	0,1 %	0,05 %

1) Kuna lubatavaid tolerantsse ei ole antud, siis administratsioonid määravad kindlaks nii väikesed tolerantsid kui see iganes võimalik.

Lisa nr. 2. §§ 134 ja 137 juurde.

Talituse tunnid teise kategooriasse liigitatud laevajamadel.

Piirkonnad	Lääne piirid	Ida piirid	Talituse tundide vältus (Greenwichi keskmine aeg)	
			8 tundi	16 tundi
A Atlandi ookeani idaosa, Vaheme- ri, Põhjameri, Baltimeri	Meridiaan 30°W., Grööni- maa rand	Meridiaan 30° 0. Aafrika lõunarannal, Vahemere, Mustame- re ja Baltimere ida- piirid, Meridiaan 30° 0. Põhja Norras	k. 8 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 22	k. 0 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 22
B India ookeani lääneosa, An- tarktika ookeani idaosa	Piirkond A idapiir	Meridiaan 80° 0., Tseiloni läänerand Pont d'Adam'is, sealt läände, piki India randu	k. 4 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 18	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 24
C India ookeani idaosa, Hiina meri, Vaikse ookeani lääneosa	Piirkond B idapiir	Meridiaan 160° 0.	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 14	k. 0 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 22
D Vaikse ookeani keskosa	Piirkond C idapiir	Meridiaan 140° W.	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 10 k. 20 kuni k. 22	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 24

Piirkond	Lääne piirid	Ida piirid	Talituse tundide vältus (Greenwichi keskmine aeg)	
			8 tundi	16 tundi
E Vaikse ookeani idaosa	Piirkond D idapiir	Meridiaan 70° W. Ameerika lõunaran- nal, Ameerika lääne- rand	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 6 k. 16 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 22	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 6 k. 8 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 22
F Atlandi ookeani lääneosa ja Mehhiko laht	Meridiaan 70° W. Ameerika lõunaran- nal Ameerika ida- rand	Meridiaan 30° W. Gröönimaa rand	k. 0 kuni k. 2 k. 12 kuni k. 14 k. 16 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 22	k. 0 kuni k. 2 k. 4 kuni k. 10 k. 12 kuni k. 18 k. 20 kuni k. 22

Lisa nr. 3. § 168 juurde.

Raadiolevi vastuvõttu segada (häirida) võivate elektriseadmete ja -esemete nimistu.

I.

Lestadest koosneva kommutaatoriga elektrimootorid, mida kasutatakse järgmistes aparatuurides või seadmetes:

A. Aparaadid ja masinad, mida kasutatakse hotellides, restoranides, ärides, tööstustes ja eraisikute poolt:

tolmuimejad,
poonijad,
juustekuivatusaparaadid,
vibratsioon masseerimisaparaadid,
kohviveskid,
külmutuskapid,
sooja õhu dušid,

veepumbad,
ruumide ventilaatorid,
õmblusmasinad,
pesumasinad,
seina ja lae ventilaatorid,
kassa- ja tembeldamismasinad,
juuksetööstuse masinad,
ja kõik teised sarnased.

- B. Peakatete, pesu ja üliiriete valmistamise masinad:
brodeerimise masinad,	kanga kudumise masinad,
tikandusmasinad,	trikotaaži masinad,
pliseerimise masinad,	kerimise või haspeldamise masinad,
pilumasinad,	ja kõik sarnased.
nööpaugu masinad,	
- C. Garaažides kasutatavad masinad:
- kompressorid,
kraanad,
akumulaatorite laadimise umformerid,
ja kõik sarnased.
- D. Publiku kasutuses olevad aparaadid:
- automaadid,
valgusreklaamimootorid,
ja kõik sarnased.
- E. Liftimootorid ja reeled.
- F. Büroo masinad:
- kirjutusmasinad,
arvutusmasinad,
frankeerimise masinad,
kopeerimise masinad,
nummerdamise masinad,
transportseadmed,
ja kõik sarnased.
- G. Trükikoja masinad:
- ladumismasinad ja muud sarnased.
- H. Kino ja päevapildi masinad.
- I. Põllutöömasinad:
- pumbad,
hekslimasinad,
koorelahutajad,
ja kõik teised sarnased.
- J. Tööstuste elektriaparaadid ja masinad:
- lestadest koosneva kommutaatoriga mootorid,
dünamod,
umformerid,
keevitusmasinad ja keevitustransformaatorid,
mehaanilised ja elavhõbe-vooluõgvendajad,
ja kõik sarnased.

II.

- A. Arstlikud aparaadid:
- raadioskoopia ja radiograafia aparaadid,
diatermia aparaadid,
kõrgesageduse raviaparaadid,
hambapuurmasinad,
ja kõik sarnased.
- B. Teatrite ja kinode valgustusseadmed.

III.

Voolukatkestamise ja -lülamise seadmed voolutugevuse jaoks alla 3 A järgmistes aparaatides:

Vahelduva valgusega signaalid ja sildid,	vibraatorid,
kõrgepinge valgustusreklaamseadmed (neoonlambid),	libisevate kontaktidega seadmed, publiku kasutuses olevad kellad ja signaalid (akustilised),
termolülitajatega soojenduspadjad,	ja kõik sarnased.

781. Välisministeeriumi teadaanne.

Välisministeerium teatab, et Haagis 12. oktoobril 1935 allakirjutatud Eesti-Hollandi vaheline kokkulepe (RT 92 — 1935) astus jõusse vastavalt enda eeskirjale viieteistkümnendal päeval peale kokkuleppe allakirjutamist, s. o. 27. oktoobril 1935.

Tallinnas, 29. oktoobril 1935.

Välisminister Jul. Seljamaa.

Antsla alevivolikogult 23. juulil 1935 ja 22. septembril 1935 vastu võetud ning Siseministrilt 7. oktoobril 1935 kinnitatud

782. Muudatus sundmääruses juukselõikamise ja habemeajamise töötubade kohta Antsla alevis.

Alus: Aleviseaduse § 62.

Antsla alevivolikogult 18. septembril 1927 vastu võetud ja Riigi Teatajas 105 — 1927 avaldatud Sundmäärus juukselõikamise ja habemeajamise töötubade kohta Antsla alevis muudetakse ja pannakse maksma järgmiselt:

§ 18. Juukselõikamise ja habemeajamise töötoad on avatud:

1. äripäevadel:

1. aprillist kuni 30. septembrini kella 7-st kuni kella 18-ni; 1. oktoobrist kuni 31. märtsini kella 8-st kuni kella 18-ni; laupäevadel on juukselõikamise ja habemeajamise töötubades töötamine lubatud kuni kella 18³⁰-ni;

2. pühapäevadel:

kella 14-st kuni kella 17-ni, välja arvatud ajavahemik 15. juunist kuni 14. augustini, millal juukselõikamise ja habemeajamise töötubades pühapäevadel töötamine on keelatud.

§ 20. Töötamine juukselõikamise ja habemeajamise töötubades on keelatud üleriikliselt seadustega maksma pandud pühadel ja puhkepäevadel.

Käesolev muudatus hakkab maksma 15. päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Alevivanem O. Tasso.

Alevisekretär L. Kull.